Vasárnapi szám ára 2 dinár

Poštarina plaćena u gotovom

VII. évfolyam, 205. szám.

DÉLBÁCSKA

...tőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Osloboženja 3. szám. (Wagner palota.) Telefonszám: ...88. Sürgönycím: „Délbácska", Novisad

NOVISAD, 1926. SZEPTEMBER 5.

VASÁRNAP

Előfizetési ára: egy hóra 40, három hóra 120, fél évre 240 és egész évre 480 dinár. Egyes szám ára hétköznap 1·50 dinár, vasárnaponként 2 dinár.

A mohácsi beszéd visszhangja

Budapest, szept. 4.

Innen Budapestről igen tanulságos végigcserkészni a magyarországi, jugoszláviai és a magyar kérdésben főként érdekelt összes kisantantbeli államok vezetőorganumainak a mohácsi kormányzói beszéddel kapcsolatosan kialakult véleményét. Egészen természetes, hogy ezek a vélekedések egy ugyanazon országban is sokféle színűek, de azért minden irányzat és vélekedés már egyformán elismeri a mohácsi csatasikon elhangzott „legmagasabb" kijelentés fontosságát. Ha semmi egyébbel, hát avval, hogy — nasábokat és vezércikkeket szentel neki.

Hogy az itteniekkel kezdjem a Pesti Napló tegnapi száma „Jugoszlávia és mi" cimen, a Pesti Hirlap mai száma Rákosi Jenő tollából „Le Roi l' a dit" (A király mondotta) feliratal, a keresztény középosztály házilapja, a „Magyarság" pedig keddi és szerdai számában — mindannyian vezércikkben foglalkoznak a kormányzói kijelentéssel. A kormány félhivatalosa azon megjegyzéseken kivül, melyet a Délbácska is közölt már, nem foglalkozik többet a beszéddel. Ezt a kormány kezdeményező szerepénél fogva és tán azért is, mert a közvéleménynek kialakulása e kezdeményezéssel szemben minden félhivatalos befolyásolás nélkül is elég kedvező és barátságos — nem is lehet csodálni. A *Pesti Napló* cikke szerint a kormányzót a nagy dátumok értékelése vezette, mikor ezeket a szavakat intézte a közeli jugoszláv határok felé és azokon át. Ezek a szavak „ugylehet egy uj magyar külpolitika enunciációja gyanánt mondódtak el". A kormányzónak ez a rövid néhány mondata olyan lehetőségeket tár az évek óta bizonytalanul kisérletező magyar külpolitikai törekvések elé, melyeknek megvalósulása az egész mai közép-európai politika átcsoportosulását, Magyarország államközi reaktiválását és a hatalmi konstellációkba való bekapcsolódhatását jelentené. A mohácsi multra való emlékezés igy talán a boldog jövő prológusa." A cikk további része rámutat az amerikai Keynes profeciájára, aki Európa nyugodt fejlődését egymástól elszigetelt és a nagy politikai egységekkel ellentétben „Kleinstaat-ok gyanánt jellemezhető egyedek partikularizmusában nem látta biztosittatnak, hacsak ezek a kisebb egyedek szorosabb politikai kapcsolatba nem jutnak már saját jólfelfogott érdekükben is. A francia és német nehézipar egyezménye, az u. n. acélpaktum és a világ jegybankjainak kapcsolata mind-mind ezt a szellemet tüntetik fel és az összefogás és összefoglalás ezen folyamából Magyarország nem maradhat ki. Felhozza itt az érzelmi kapcsolatokat feleleventve Hunyadi János — Szibinjáni Jank legendás alakját, melyet a szerb néplélek máig is megőrzött. De az érzelmi kapcsolatok felett a politikai és gazdasági egymásrautaltság felismerését hangoztatja. Tarthatatlannak véli, hogy az ország mindmáig nem kötötte le magát egyetlen szomszédjának, mert a kiengesztelődés és együttműködés szelleme határozott formában kivánja a külpolitikai aktivitást — melynek a kormányzói beszéd a beköszöntője. „Elnyomott népek számára feltámadást jelent a szolgaságból való felszabadulás. Szabad népek feltámadása — a közös munka. Ennek a közös munkának utját talán Mohácson kezdték épiteni..."

Már Rákosi Jenő cikke barátságosan, de kétkedve leszögezett gondolatok sora. Ugy vélekedik, hogy „nem mintha tanácsos nem volna a megváltozott és határozott külpolitikai orientáció, hanem, mert a mi naiv jó akaratunk kevés ahhoz, hogy a helyzeten forditsunk". Hiszen a Bohémia kárörvendezett kényszerüséggel irja Prágából, hogy — ugy látszik a kormányzói beszéd elszakitja a hurkot, melyet a kisantant font Magyarország köré és a kisantant most a kötél végén a földre esett. „Minden szónoklat szentelt viz marad, amig a hurok végét görcsösen markolók egy jobb belátás ollójával nem közelednek, hogy azt elvágják". A kormányzói beszédet szivesen veszi, de nem csak rajta függ, hogy ugy ne vélekedjék, mint a francia vigopera parasztja, aki a királynak fia után való é deklődésére, noha nem volt fia, elhitte, hogy van egy, sőt keritett is egyet, hogy legyen. Hiszen a király nem mond olyat ami nincs. Már pedig „Le Roi l' a dit." Az ő hitetlensége tehát most addig tart, amig meg nem győződhetik ennek a jóindulatu ollónak használatba vételéről. Addig csak ugy vélekedhetik, mint a paraszt: a király mondta, hogy van egy fiam...

Ha most itt megemlitem, hogy a „Magyarság" kétrendbeli cikke csak aziránt aggodalmaskodik, hogy akkor ezt hogyan egyeztetik össze az olasz-magyar, vagy Bánffy Miklós gróf Erdélybe települése és ünnepélyes „fogadtatása" óta széltében-hosszában emlegetett román-magyar szerződéssel vagy barátsággal — és hogy kellő sullyal, már geographiai helyzeténél fogva is — hogyan fogja képviselni a Duna mentén csak Magyarország kormányzásával elképzelhető Dunakonfederáció gondolatát: — ugy most azonnal az Obzor és a Radikal igen barátságos cikkeit kellene a magyar ujságirás doyenjének aggodalmaival szemben előtérbeállitani. Mindkettő szerint most Jugoszlávián a sor, hogy kellő módon feleljen. A kinyujtott kezet nem lehet, nem szabad visszautasitani. A Duna folyása, a magyarságnak a tengerhez jugoszláv területen át való utja, olyan körülmények, amelyek a legnagyobb barátság kötelékeivel kapcsolhatják a két nemzetet egymáshoz...

Mindebből micsoda a konkluzió? A külpolitikában nincsen eshetőség komoly konkluziók latolgatására. De meglepetések sincsenek azért. Magyarországon mindebből a kormányzói beszéd messzebb menő jelentőségteljességét érzik legalább is ki... S a jelentősége örömmel fogadtatásban és gáncsolásban egyformán nagy és külpolitikailag mindkét fél számára eléggé nem értékelhető! (ys)

Németország tagja lesz a Népszövetség állandó tanácsának

Genfből jelentik: A Népszövetség tanácsa egyhanguan elfogadta azt a jelentést, amely jóváhagyja a vizsgálóbizottság javaslatát és a Népszövetség alapszabályainak 4. cikkelye értelmében fennálló hatalma alapján kimondja, hogy Németország a belépés pillanatában állandó tanácstagja lesz a Népszövetség tanácsának. A tanács egyuttal kimondotta azt is, hogy a nem állandó tanácstagok számát az eddigi hatról kilencre emeli fel.

Genfből jelentik: A népszövetség tanácsának magyar bizottsága ma délelőtt elfogadta a pénzügyi bizottság jelentését, amely a főbiztos huszonötödik és egyben utolsó jelentését tárgyalja.

A ma délelőtti tanácsülésen Benes elnökölt. Az SHS királyságot Jovánovics képviselte. A jelentést vita nélkül fogadták el. Magyarország pénzügyi rekonstrukciója ezzel befejezett ténnyé vált. Az ülés végén a magyar kormány képviselője mondott köszönetet a megjelent képviselőknek.

A független radikálisok visszatérnek az anyapártba

Beogradból jelentik: Hosszabb idő óta előreveti már árnyékát a független radikálisoknak az anyapártba való visszatérése. Tegnap ezzel foglalkozott a független radikálisok vezetőinek konferenciája. Petrovics Nasztáz ez alkalommal megállapitotta, hogy a radikális párt politikájának ma ugyanaz a célja mint nekik: a testvéri megegyezés megvalósitása. Protics Sztoján szellemében. A konferencián határozati javaslatot fogadtak el, emelyet titokban tartanak, egyuttal szabadkezet adtak Petrovics Nasztáznak, hogy ugy járjon el, amint a legjobbnak látja.

Petrovics Nasztáz délután félkettőkor Knyazsevácra utazott Sztanojevics Acához akivel a pártba való visszalépéséről fog tárgyalni. Petrovics Nasztáz Knyazsevácról Blédbe utazik, ahol Őfelsége kihallgatáson fogadja.

Knyazsevácra utazott Bobics volt beogradi községtanácsi alelnök, aki Dragoviccsal együtt látogatta meg Pasicsot és most Pasics nézeteit fogja közölni Sztanojevics Acával.

Biróság dönti el, hogy kit pörölhetnek a csepeli robbanás károsultjai

Budapestről jelentik: A csepeli robbanás következtében a környékbeli házak lakósai meglehetősen nagy károkat szenvedtek, de nem tudták, kit pörölhetnek kártéritésért, a katonai kincstárt, vagy Weiss Manfréd gyártelepét. Haits János csepeli háztulajdonos most a birósághoz fordult keresetével, kérve, hogy a biróság döntse el, hogy ki felelős az okozott kárért. A biróság döntése után hir szerint nem kevesebb mint 150 károsult indit kártéritési pört az ellen, akit a biróság a kártérités ügyében illetékesnek mond ki.

A temerini uti kasszafurás összes tetteseit izgalmas és moziregénybe illő hajsza után elfogták

Rákics Radenkó főkapitányhelyettes autón üldözte a főtettest, akit filmdrámába illő izgalmas hajsza után Sztári-Becsén elfogott — A másik szökésben levő cinkost egy noviszádi soffőr lakásán találták meg — A betörőbanda számos, eddig felderitetlen betörést követett el a Vajdaságban — Veliki-Becskereken a noviszádi rendőrség egyik detektivje letartóztatta a betörőbanda negyedik tagját, aki a napokban kifosztotta Sztankovics Nikola, Bana Jelacsicsa ucca 21. számu lakását — Erdős Henrik megjutalmazza a noviszádi rendőrséget

Ritkán keltett esemény olyan óriási feltünést Noviszádon, mint a csütörtökről péntekre virradó éjjel elkövetett kasszafurás Erdős és Társa Temerini-uti müszaki kereskedő irodahelyiségében. A közönség tegnap szinte percek alatt elkapkodta a „Délbácská"-t, amely részletes tudósitásban számolt be a betörők garázdálkodásáról s a közönség egész nap egyébről sem beszélt, mint a vakmerő betörésről és a noviszádi rendőrség sikeres munkájáról. Herdi József letartóztatásával könyvelhette el a rendőrség első sikerét. Amikor a bünügyi krónikában jóismert betörőt behozták a rendőrségre, a főkapitány már tisztában volt azzal, hogy a cinkostársak letartóztatása már nem tarthat sokáig. A rendőrség egész személyzete azonnal akcióba lépett és a nyomozás nagyszabásu és tervszerü keresztülvitelének köszönhető, hogy a másik két betörő is rövidesen hurokra került.

A rendőrség bünügyi osztályának minden egyes tagja kivette a részét a sikerből. Mihaldzsics Sztanoje főkapitány mellett, aki személyesen irányitotta a nyomozás munkáját, elsősorban Rákics Radenkó főkapitányhelyettes, Malencsics Rodoljub és Vilovac Milán rendőrkapitányoknak köszönhető a nyomozás sikeres befejezése.

Nem kevesebbről volt szó, mint a rendőrség hirnevét megmenteni, hiszen a legutóbb elkövetett betörések egyike sem mutatott fel jelentősebb eredményt a nyomozás szempontjából. Ezuttal azonban a bünügyi osztály minden egyes tagja sorompóba állt a rendőrség reputációja és a város közbiztonsága érdekében. S csakugyan alig 24 óra leforgása alatt az összes tettesek rendőrkézre kerültek. A lakossag fellélegzett, hiszen az utóbbi hónapokban elkövetett betöréseket ugyszólván ugyanaz a betörőbanda követte el, amely Erdős kasszáját is kifosztotta. Mindezek most hurokra kerültek s a társadalom jó egynéhány esztendőre megszabadult tőlük.

A nyomozás és a banda letartóztatása szinte filmregénybe illő körülmények között folyt le. A részletekről következő értesüléseink szólnak:

A két cinkos szökése

Tegnapi számunkban részletesen közöltük Herdi József letartóztatását, akit Csapó detektiv a Hadi-szigeten fogott el. Herdi József nem tagadott. Zsebeiben megtalálták a rabolt összeg reá eső részét s igy tagadása amugyis hiábavalónak bizonyult volna. Herdi különben nem ismeretlen a bünügyi krónika történetében. Eddig már négyszer volt büntetve különböző tolvajlások és betörések miatt. Annak idején fényes nappal nyitogatta fel a noviszádi üzlethelyiséget, ahonnan értékes árut lopott. Legutóbb akkor tette ismertté nevét, amikor a déli üzletzárás alatt betört Malcsics férfiszabó főtéri üzletébe, ahol finom angol posztót rabolt s a betörés után nyomtalanul eltünt a városból.

Herdi vallomása szerint a temerini uti betörésnél hárman vettek részt. Cinkostársai Szol Frigyes és Hefter Samu azonban a betörés után elváltak tőle s ismeretlen irányba eltávoztak. A rendörség tehát csak annyit tudott, hogy Szol Frigyes, aki a betörés tervezője volt, Csenej irányában szökött, mig Hefter Samunak teljesen nyoma veszett. Rákics Radenkó főkapitány személyesen vette át a nyomozás vezetését s elsősorban Szol Frigyes felkutatására indult, akiről a bünügyi nyilvántartásból kiderült, hogy már hét évet ült börtönben s csak nemrég helyezték feltételesen szabadlábra.

Nyolcvan kilométeres sebességgel hajszolták Szol Frigyest

Rákics Radenkó főkapitányhelyettes Szlankamenác rendőrfelügyelővel autóba ült és nyolcvan kilométeres sebességgel Szol Frigyes nyomába szegődött. Miután valószinünek látszott, hogy a betörő Temerin felé vette utját, a főkapitányhelyettes a becseji vonalra irányitotta az üldözést.

Az első állomás Rimski Sancsevi volt, ahol Rákics Radenkó leszállt s az állomásfőnököt kereste fel. Itt a rendelkezésre álló fénykép alapján aziránt érdeklődött, nem-e véletlenül itt szállt fel vonatra Szol Frigyes, aki tudvalevőleg Csenej irányában hagyta el a várost. A főkapitányhelyettes ugyanis joggal gyanithatta, hogy a betörő valamelyik közbeeső állomáson szállt fel, hogy esetleg Becsej felé s onnan a magyár határ felé utazzon. Az állomásfőnök tulbuzgósága majdnem helytelen irányba terelte Rákics nyomozását. Amikor ugyanis a főkapitány bemutatta Szol Frigyes fényképét, az állomásfőnök határozottan felismerte benne azt a gyanus idegent, aki előző nap az állomás körül ólálkodott, majd jegy nélkül szállt fel a vonatra. A vasuti alkalmazottak kijelentéséből azután kiderült, hogy nem Szol Frigyes volt az a gyanus idegen, hanem Pandurovics Nikola, akit a rendőrség a napokban kabátlopás miatt letartóztatott, de csakhamar szabadon bocsátott, mert kiderült, hogy nem épelméjü.

Rimski Sancsevi után Jarek következett, ahol a főkapitányhelyettes a rendőrőrmestert hosszas keresés után a korcsmában találta. A rendőrőrmester nem emlékezett arra, hogy egy hasonló kinézésü embert látott volna Jarek területén. A főkapitányhelyettes erre Temerin felé folytatta utját, ahol elsősorban Kovács vendéglőjében érdeklődött a betörő után. A vendéglős azonban határozottan kijelentette, hogy ilyen ember nem járt arrafelé. Rákics Radenkó erre a vasuti állomásra sietett, de

a temerini állomáson egy lelket sem talált.

Az állomás le volt zárva, az állomásfőnök láthatatlan maradt, a személyzetet pedig, mintha a föld nyelte volna el. Rákics kapitány erre meg is jegyezte humorosan:

— Ugy látszik ezek az urak azért zárkóztak be, mert félnek a betörőktől!

A főkapitányhelyettes ezek után a temerini rendőrségre ment, ahol azonban semmit sem tudtak Szol Frigyesről, a pályaudvaron szolgálatot teljesitő rendőr sem emlékezett arra, hogy a betörő itt szállt volna fel a vonatra. Pedig a nyomozás folyamán Szol Frigyes maga is bevallotta, hogy Temerinig gyalogolt s ott szállt fel a becseji személyvonatra.

Rakics Radenkó erre folytatta utját Bacsko Gradiste felé, ahol azonban nem léphetett érintkezésbe a rendőrséggel, mert a rendőrség egész személyzete mélyen aludt.

Végül Sztari Becsejre érkeztek a nyomozók s azonnal a szállodák felkutatására indultak. Már éjfél elmult, amikor az autó Becse uccáin végigrobogott.

Váratlan fogás a Central szállodában

Elsősorban a „Central" szállodában tartottak kutatást. A bejelentő lapokból csakhamar kiderült, hogy augusztus 27, 28 és 29-én itt lakott Herdi József egy Denisa Fülöp nevü társával, állitólagos torzsai kereskedővel. A főkapitányhelyettes nyomban tisztában volt azzal, hogy Denisa Fülöp nem lehetett más, csak Szol Frigyes, aki álnéven jelentette be magát a szállodában.

— Mikor utaztak el ezek az emberek innen? — kérdezte a főkapitányhelyettes.

— Augusztus végén Noviszád felé!

Amikor a kapitány tovább kutatta a bejelentő lapokat, egy ismerős névre bukkant. A szállodában lakott ugyanis Bakics Vladimir, egy rovottmultu és hirhedt betörő, akit a sztaribecseji rendőrség is köröz betöréses lopások miatt.

— Itt van még ez az ember?

— Hogyne! Már két napja alszik nálunk.

Rakics kapitány a betörő szobájába ment és azonnal letartóztatta. A sztaribecseji rendőrség főnöke majdnem összecsókolta a kapitányt, amikor átadta a delikvenst, hiszen a rendőrség nem is sejtette, hogy a régen körözött betörő Becsén tartózkodik, bár valódi neve alatt volt bejelentve a szállodában. A kedélyes incidens után a főkapitányhelyettes a „Bristol" szállodát kereste fel.

Szol Frigyes izgalmas letartóztatása

Már két óra elmult, amikor Rakics kapitány Szlánkamenac felügyelő kiséretében a szállodába érkezett. Felkeltették a szobaleányt és a bejelentő-lapokat kérték. A legutoljára érkezett utasok bejelentő lapjai között csakhamar felfedezték a régen keresett álnevet, amelyet Szol Frigyes használni szokott:

FILIP DENIŠA
trgovac iz Torže

— Mikor érkezett ez az utas? — kérdezte a kapitány.

— Pénteken délután.

— Megismerné, ha megmutatom a fényképét?

— Hogyne — válaszolta a szobaleány.

A kapitány erre felmutatta Szol Frigyes fényképét.

A szobaleány habozás nélkül válaszolt:

— Igen, ez az!

A madár tehát hurokra került. Mielőtt azonban a letartóztatásához fogtak volna, a kapitány cselhez folyamodott. A szobaleánytól értesült ugyanis, hogy Szol Frigyes a reggeli vonattal Senta felé akar utazni s arra kérte a szobaleányt, hogy fél 3 órakor keltse fel. Miután éppen fél háromra járt az idő, a kapitány előre küldte a szobaleányt, hogy kopogjon az ajtón; a kapitány és Szlankamenac elbujtak az ajtó mögött.

Ugy is történt. A szobaleány az ajtóhoz lépett és bekopogott.

— Ki az? hallatszott belülről.

— Szobaleány — hangzott a válasz.

— Mit akar?

— Tessék felkelni! Fél három van!

— Jól van, köszönöm, mindjárt felkelek!

— Tessék a cipőt kiadni, hogy kipucolhassam — válaszolta a szobaleány.

— Igen rögtön — felelte a betörő, majd rövid szünet után, amely alatt a kapitány és Szlankamenac készenlétbe helyezkedtek, kinyilt az ajtó.

Ebben a pillanatban Rákics kapitány és Szlankamenac a szobában termettek.

Szol megrémülve és tágranyilt szemekkel ugrott vissza. Alig egy másodperc leforgása alatt az ágyához rohant és az éjjeli szekrényen levő revolverhez nyult.

Az atlétatermetü Szlankamenác azonban fürgébbnek bizonyult. Mielőtt Szol még a pisztolyhoz kapott volna

a rendőrfelügyelő három hatalmas szökéssel elérte és a pamlagra teperte a kétségbeesetten védekező betörőt.

Rákics kapitány mosolyogva üdvözölte:

— Na mi az, Fric barátom? Talán megzavartuk az álmát?

— Én nem vagyok Fric — dörmögte a betörő, akit a rendőrfelügyelő időközben bilincsekbe vert.

— Dehogy nem Fricil Ide azzal a pénz-

zel, amit az Erdős cégnél lopott! Gyerünk csak nem érünk rá!

Erre a betörő megadta magát sorsának. Nagyot lélekzett, majd sóhajtva igy szólt:

Nesze, itt az egész! Ha már mindent tudnak, fogjanak el!

És ezzel máris nyujtotta vaskos bugyellárisát, amelyben huszonnyolc darab ropogós ezres volt.

— Mennyi hiányzik belőle? — kérdezte a kapitány.

— Nem sok, talán kétszáz dinár. Annyiba került az utazás, a fiakker, a szoba és a vacsora.

— Hát te miért kaptál többet, mint a többiek? — érdeklődött a kapitány.

— Mert én vettem a betörőszerszámokat. Ezer dinárromba került a cókmók. Kár volt a fáradságért, nem fizetődött ki.

— És minek az a revolver? Kire akartál lőni?

— Magamra. Meguntam az életemet. Gyomorbeteg vagyok s a lopott pénzen fürdőhelyre akartam menni.

Most, hogy nem sikerült, öngyilkos leszek!

A cinikus betöröt erre autóra ültették és Rákics kapitány kiadta az utasitást:

— Gyerünk haza!

Az autó visszarobogott Noviszád felé. A betörő Szlankamenác széles vállára hajtotta fejét s csakhamar édesen elaludt. Csak akkor ébredt fel, amikor az autó reggel négy órakor a városháza elé robogott.

Hogyan fogták el Hefter Samut?

Hefter Samu után ezalatt Noviszádon nyomoztak. A rendőrség tudta, hogy a Massarikova ulica 9. szám alatt lakik Hefter édesanyja, Hefter Lotti s ezek után valószinünek tartotta, hogy Hefter az édesanyjánál fog menedéket keresni. Hefter különben szökött fegyenc. Körülbelül két héttel ezelőtt szökött meg a mitrovicai fegyházból, ahol okmánybélyeghamisitás miatt hét évi sulyos börtönre volt elitélve. A napokban, amikor egy mitrovicai gazdásznál mezei munkára volt kirendelve a fegyház részéről, egy észrevétlen pillanatban megszökött és gyalog Noviszádra jött, ahol az édesanyjánál keresett menedéket.

A rendőrség csapdát állitott Hefternek. Egyik besugóját elrejtette Hefter Lotti házának udvarán azzal a paranccsal, ha valami gyanusat lát, azonnal jelentse a rendőrségnek.

A besugó egy ládában bujt el s onnan figyelte az eseményeket.

A délután folyamán nagy sürgés-forgásra lett figyelmessé a besugó. Észrevette, hogy a házba érkezett Speyer Jenő soffőr és Lusztig Adolf, Hefter Lotti veje. Speyer, aki Hefterné unokaöccse, hosszabb ideig titokzatos beszélgetést folytatott nagynénjével.

Délután két óra felé Hefter Lotti ebédet küldött Speyer Jenő, Arany János ucca 24. szám alatti lakásába. A besugó erről rögtön jelentést tett a detektiveknek, akiknek gyanusnak tünt fel, hogy Hefterné ebédet küld Speyerhez, amikor tudvalevő, hogy Speyernek saját háztartása van.

A detektivek estefelé 2 rendőr kiséretében Speyer lakására siettek. Alighogy betoppantak, Hefter Samu lépett elébük. A betörő elsápadt, de nem védekezett.

A detektivek először a pénz után érdeklődtek.

— A sógoromnak adtam — válaszolta Hefter.

Lustig Adolf azonban tagadott. Nem is látta a pénzt.

Hefter végül bevallotta, hogy az édesanyjának adta a pénzt.

A detektivek erre Hefter Lotti lakására vezették a betörőt s felszólitották az asszonyt, hogy adja elő a pénzt. — Nincs nálam a pénz — válaszolta az asszony. A fiam hazudik!

— De igenis neked adtam! — felelte Hefter, aki most már maga is dühösen kikelt édesanyja ellen.

— Nem igaz, nincs nálam — rikácsolta az asszony, akit alig lehetett megfékezni. A rendőrök erre házkutatást tartottak. Nem kellett sokáig keresniök,

a párna alól csakhamar előkerült 23.500 dinár

— Hát a többi hol van? — kérdezték Heftertől.

— Speyernek adtam 4000 dinárt válaszolta Hefter.

A detektivek nyomban Speyer lakására siettek, ahol csakugyan megtalálták a 4000 din.

A rendőrök ezek után a kapitányságra kisértek Hefter Lottit, Speyer Jenőt és Lustig Adolfot, akiket Vilovác Milán alkapitány hallgatott ki.

Amikor Heftert elővezették, egész testében remegni kezdett. A kapitány kérdéseire elmondotta, hogy a mitrovicai fegyházból szökött meg, ahol még két és fél évet kellett volna eltöltenie. Amikor Noviszádra érkezett, Speyer Jenőnél szállt meg, aki azonban nem tudta, hogy kirabolta az Erdős cég kasszáját. A 4000 dinár eredetéről nem tudott Speyer Jenő, aki — Hefter szerint — rábeszélte őt, hogy térjen vissza Mitrovicára, mert a trónörökös születésnapja alkalmával amugy is kegyelmet fog kapni. Édesanyja ruhát is szerzett neki, mert fegyencruhában szökött meg. A betörési tervet még a mitrovicai fegyházban eszelte ki. Ugyanott ismerkedett meg Szol Frigyessel is, akivel együtt beszélte meg a betörések egész sorozatát.

Heftert a vallomás után rögtön őrizetbe helyezték. Most még csak a harmadik cinkos letartóztatására vártak s amidőn a hajnali órákban megérkezett Rákics főkapitányhelyettes becseji foglyával, az Erdős cég betörői mögött bezárult a rendőri fogda ajtaja. Szol Frigyest megbilincseltek, nehogy kárt tehessen magában.

A „Délbácska" munkatársa résztvesz a betörők kihallgatásánál

Rákics Radenkó főkapitány helyettes tegnap csak 10 óra felé érkezett hivatalába. Az álmatlanul eltöltött éjszaka után jólesett a reggeli pihenés. Azonnal a bünügy aktáiba merült és elővezettette a három jómadarat. Az érdekes, kihallgatásnál jelen volt a „Délbácska" munkatársa is.

Herdi József a legfiatalabb közöttük. Tipikus Lombrozó arc. Ravasz szemei érdeklődve tekintenek a szobában levő urak felé.

— Hol akartatok eredetileg betörni? — kérdezi a kapitány.

— A Bröder és Fenyő cégnél. Már terepszemlét is tartottunk. Szol Frigyes megneszelte, hogy a pénztárban nagyobb összegek vannak.

— És miért maradt el a betörés?

— Mert alkalmasabbnak tartottuk az Erdős céget. Ott több pénzt sejtettünk!

— Más helyeken is akartatok betörni?

— Szol Frigyes Srbobránra és Kamenicára készült, de nem árulta el a terveket. Különben is csak a napokban ismertem meg Fricit s igy nem volt sok bizalma hozzám. Én magam csak a vigyázó szerepét játszottam az egész esetnél; a főmahher a Frici volt!

— Miért voltál Becsén?

— Látogatóba mentem rokonaimhoz.

— Honnan volt pénzed az utazáshoz?

— Frigyestől kaptam. Neki mindig sok pénze volt. Legutóbb Versecen tört be, ahol 6000 dinárt zsákmányolt.

Szol Frigyest vezetik elő. Az egynapi fogság alatt teljesen összetört. Beteges kinézésü gonosztevő, aki cinikusan válaszol a feltett kérdésekre.

— Honnan volt pénzed a betörőszerszámokhoz? — kérdezi a kapitány.

— Noviszád és Zemun között a vonaton zsebtolvajlást követtem el — válaszolta Szol.

— Mennyit loptál?

— Háromezer dinárt

— Kitől?

— Arra már nem emlékszem.

— Mit csináltál Versecen?

— Betörtem egy suszter műhelyébe és 6000 dinárt loptam. Versecről Romániába akartam szökni, de most utolért a végzet. Nem kellett volna Noviszádra jönni!

A kapitány most elővesz egy vasuti menetrendet, amelyet Szol zsebében találtak. A menetrendben Versec állomás mellett egy kereszt volt megjelölve.

— Mit jelent ez a kereszt?

— Hogy itt van közel a határ, ahonnan át lehet szökni Romániába.

— Hol „dolgoztál" még?

— A legtöbbet a Vojvodinában. Majdnem minden nagyobb helyen megfordultam.

— És kifizetődött az „üzlet"?

— Meglehetősen!

— Hallom, hogy öngyilkos akarsz lenni. Igaz-ez?

— Igaz! Meguntam ezt a rongyos életet. Az embert minden csekélységért rögtön becsukják! Nem érdemes élni!

— Meddig ültél Mitrovicán?

— Három esztendőt. Kilenc évre itéltek egy sabáci betörés miatt, de három év után feltételesen szabadlábra helyeztek.

— Milyen név alatt müködtél?

— Legtöbbet Roszics Milán név alatt. Legutóbb pedig Denis Fülöpnek hivtak.

— Szánod a büneidet?

— Nem!

Hefter Samu következik. Erélyes arcvonásu, szurós tekintetü emberke. Illemtudóan meghajol és várja a kérdéseket.

— Mikor szöktél meg Mitrovicából?

— Augusztus 22-én, este. Szabad munkán voltam s egyszerüen ellógtam. Meguntam a fogházi életet.

— Hol töltötted az éjszakákat?

— Vasuti kocsikban, a közbeeső állomásokon.

— Mennyi pénzt adtál Speyernek?

— Semmit!

— Tegnap azt vallottad, hogy Speyer 4000 dinárt kapott.

— Ez tévedés. Az urak nem jól hallották.

— És tudott-e Speyer róla, hogy megszöktél a mitrovicai fegyházból?

— Tudott.

— S hogy a kasszát feltörted?

— Nem!

A betörő végül kijelentette, hogy Magyarországba akart szökni.

Ezzel a három betörő kihallgatása végetért. A hétfői nap folyamán a rendőrség az összes eddig előfordult betörések ügyében fogja részletesen kihallgatni a betörőket, mert alapos a gyanu, hogy már évek óta folytatják mesterségüket. A rendőrség tisztázni akarja az Eckfeld féle betörést is, valamint az 1923. november 25-én történt szenzációs betörést, amikor tudvalevőleg Tapavica dr. noviszádi ügyvéd nővérétől 100.000 dinár értékü ékszert loptak ismeretlen tettesek.

A bünüggyel kapcsolatban megemlitendő, hogy Milasinovics Jován, a temerini uti Stolz vasáruskereskedés segédje volt egyike azok közül, akik helyes nyomra terelték a rendőrség figyelmét. Milasinovics ugyanis a felmutatott fénykép alapján nyomban megismerte Szol Frigyesben azt az embert, aki néhány nappal azelőtt a cég üzletében vásárolta azokat a szerszámokat, amelyekkel a betörést elkövették.

Veliki Becskereken letartóztatták a Bana Jelacsicsa ulicai betörés tettesét

Szoros összefüggésben a temerini uccai betöréssel látszik a szerdán elkövetett Bana Jelacsicsa uccai betörés, amikor tudvalevőleg kirabolták Sztankovics Nikola lakását, amely alkalommal a tettes 15.000 dinárt lopott. A rendőrség Kesánszki Lázár detektivet bizta meg a nyomozással, aki azonnal a tett elkövetése után vidékre utazott.

Tegnap azután telefonértesités érkezett Veliki Becskerekről a főkapitánysághoz, amely szerint Kesánszki detektiv letartóztatta a tettest, Nemcsev Milán 25-éves földmives személyében. Nemcsev egy becskereki szállodában került hurokra, ahol álnév alatt lakott.

A rablott pénzt már nem találták nála. Nemcsev beismerte a lopást, de a pénzt elköltötte. Miután Nemcsevet több hatóság körözi, először Noviszádra szállitják, ahol összeállitják bünlajstromát, majd a becskereki rendőrség kérésére visszakisérik Becskerekre, ahol szintén több betörést követett el. Valószinü, hogy Nemcsev szoros összeköttetést tartott fen a temerini uti betörőbanda tagjaival.

Erdős Henrik kereskedő, aki körülbelül 2000 dinár hijján ugyszólván egész pénzéhez jutott, a rendőrség sikeres nyomozása alkalmából 10.000 dinárt ajánlott fel a rendőrségi személyzet megjutalmazására.

Mennyi üzlet cserélt gazdát és mennyi szünt meg Noviszádon a gazdasági válság miatt

Érdekes statisztika Noviszád üzleti negyedéből, a póstától a Duna uccáig

A gazdasági válság legkritikusabb esztendejében élünk. A kereskedelem és az ipar pangása, a pénztelenség és a kétségbeesés jajkiáltása lidércnyomásként nehezedik a város egykor legvirágzóbb vállalataira. A kereskedő már csak árnyéka saját magának, aki emlékein rágódik. A szerencsétlen adórendszer megakasztja a fejlődést és halomra dönti a legvérmesebb reményeket.

Nincs pénz, nincs vevő. Aki valamikor készpénzért vásárolt, ma már hitelbe sem tud venni. Sohasem volt olyan a kereskedelem, mint az idén. Az üzletbérek felszabaditása pedig sulyos válságba sodorta a kereskedőket, akik még annyit sem kereshetnek, hogy bérüket kifizethessék.

Ilyen körülmények mellett nem meglepő, ha a folyó esztendőben hihetetlenül sok üzlet gazdát cserélt. A kereskedők, akik a horribilis üzletbérek sulya alatt görnyednek, olcsóbb és kisebb helyiségekbe vonulnak. Ma már nem fontos a pazar kirakat és a pompás üzlethelyiség, a kereskedők e tekintetben is redukálták igényeiket. Akik pedig kisebb üzletekhez nem juthattak, egyszerüen faképnél hagyták mesterségüket és más, kevésbbé költséges pályára léptek. Csak kevesen vannak olyanok, a kik „felfelé buktak" s pazarabb üzlethelyiségekbe vonultak. A kereskedelem ma már inkább luxus, mint közkereseti vállalkozás. Üres boltok mellett házbért fizetni és a létfentartás gondjait viselni olyan mesterség, amely csak regényekben fordul elő. Olyan ez, mint a szerelmes pár, amely csak szerelemből akar élni. Csillagó nyomor, amely a pusztuláshoz vezet.

Statisztikát készitettünk Noviszád legforgalmasabb üzleti negyedéről, amely a postától a Duna ucca sarkáig terjed s a következő üzletcseréket állapitottuk meg:

A Kralja Alekszandra uccában, Baumhauer Arnold, Noviszád egyik legrégibb füszerüzlete a gazdasági válság és a horribilis házbér miatt feladta az üzletét, amelyet Nosal kereskedő vett át.

Jakovlyevics, Keszler és Holik kiköltözködött régi helyiségéből és a Vojvodina Bank házában nagyobb üzletet nyitott. Helyébe Jankovics Vilma kalapüzlete került.

Az örmény palotában október 1-ére felmondtak az összes lakóknak és üzlettulajdonosoknak. A ház ugyanis az Iparbank tulajdona, amely saját céljaira fogja átalakittatni.

Filkulka kalapáru üzlete a Slovenska banka helyiségébe költözködött régi helyéről, amely a „Matica Srpska" házában volt.

A Menráth palotából kiköltözködött a becskereki Malomipar rt. s november 1-én feloszlatja üzletét Frankl Dávidné.

Klein Oszkár drogériája helyébe Erdélyi cukorkaüzlete került.

Radovanovics Sztevan „A menyasszonyhoz" cimzett régi szövetáruüzlete megszünt.

A Winkle házban gazdát cserélt Schossberger órásüzlete s helyét egy uj dohánytőzsde foglalta el.

Az Adamovics-féle házban a „Jevrejska banka" helyébe autóüzlet került.

Az Erzsébet kávéház és szálloda — ugylátszik örökre — elnémult. Nincs, aki feltámassza.

A Wagner testvérek pompás cukrászdáját Róth Manó és fiai szőrmeáru üzlete váltja fel.

Schwarz Gyula átköltözött a Kralja Petra ulica 7. számu házba s helyébe Lütze Rudolf cipőüzlete került.

A „Matica Srpska" palotájában megszünt Dudvarszki rőfösáru üzlete s helyébe egy trikó és szövöttáru kereskedés költözködött. A volt Filkuka helyiségeket a Zsivojnovics drogéria foglalta el.

Monasevics Dusán rövidesen átköltözködik a katholikus egyházközség másik üzlethelyiségébe s helyére Grossinger gyógyszertára kerül.

Polit Gavro, Noviszád legrégibb posztókereskedése is megszünt. Az üzlethelyiség, ezidőszerint üresen áll.

Ugyancsak megszünt Polit Iván fegyverkereskedése is, amelynek helyére Dobrenov borbélyüzlete került.

Spirsicki kefeáru üzlete gazdát cserélt, amennyiben Fischer Antal vette át az üzlethelyiség berendezését.

A volt Zsivojnovics drogéria helyiségeit Dolovac ruhaüzlet foglalta el.

A régi Lütze-féle cipőüzlet üresen áll.

A Kralja Petra uccában levő szerb hitközségi házból kiköltözködött Jelenik ruhaüzlete és a nagytrafik mellett nyitott üzletet, egy kézimuka üzlet helyén.

Gazdát cserélt Fischer Sándor üzlete is. Helyébe Piszker és Társa került.

Klesz bádogos régi helyén Csurcsics kereskedő nyitott füszerüzletet.

A „Soa" mellett pedig egy uj könyvkereskedés nyitott üzletet. Jelenik volt ruhaüzlete helyén.

Mint látjuk tehát, tekintélyes számu üzlethelyiség cserélt gazdát egy esztendő leforgása alatt Noviszád egyetlen uccájában, a postától a Duna ucca sarkáig. Mindez pedig csak a gazdasági válság következménye, amely napról-napra ujabb terhekkel sulyosbitja a kereskedelem és az ipar helyzetét. Vajjon meddig?

Hatszázezer dinárral szemben ötvenezer dinár

Kedvező esetben is csak évek multa térül meg a lóversenytér nagy inveszticiója
A noviszádi közönség a statisztika szerint is nagy lelkesedéssel fogadta a lóversenyeket

A noviszádi lóversenyek premierje lezajlott és a mai lóverseny elé már biztos esélyekkel néznek a lóverseny megrendezői. A noviszádi premier sikeres volt, ami már az első két verseny külső képén is megláttszott, hiszen ezrek vándoroltak ki a lóversenytérre, de meglehetős sikert mutatnak fel a számadások is, amelyeket most rendeznek végleg a verseny irodájában.

Mert a lóversenyek lezajlása korántsem jelenti azt, hogy ezzel befejeződött a rendezés munkája is. Hatalmas számoszlopok sorakoznak fel egymásután, amelyeket rendezni kell és amelyek a valóság rideg tükrében mutatják be azokat az eredményeket, amelyek a lelkes laikus szemében gigászi méreteket öltenek.

A számadatok mutatják meg csak teljes méretében azt a munkát, amelyet a verseny rendezősége az idei nyáron végzett. Dacára azonban annak, hogy az első két lóverseny bevételei százezrekről beszélnek

a hatszázezer dináros inveszticióval szemben a tiszta haszon csupán ötvenezer dinár

A bevételek hatalmas összegei elusztak a roppant nagy költségeken, amelyekbe a versenyek kerültek

és főleg rengeteg pénzt forditottak adóra

Ugy az állam, mint a város hatalmas adókat szedtek be a versenyekből ugy, hogy bátran el lehet mondani, a lóversenyek a legtöbb hasznot az államnak és a városnak hozták.

A további versenyeken természetesen kevesebb és kevesebb lesz a kiadás, mégis, évek kellenek, mig a befektetett hatalmas tőke megtérül és a legjobb esetben is csak a jövő év őszére fizeti ki magát a noviszádi lóversenytér és kezdi megbozni a gyümölcsöt is.

Az ortodox ruszinok a jugoszláv kormánytól várnak segitséget a csehek ellen

Ruszinszkó népe meglehetősen elégedetlen a prágai kormánnyal, amely sehogy sem akarja respektálni a békeszerződésben biztositott jogait. Nemcsak politikai téren nyomják el a ruszinokat, hanem vallási téren is. A pravoszláv ruszinok, most kormányunk segitségét akarják megnyerni a csehek vallásellenes intézkedései ellen. A ruszinszkói ortodox egyház egy nagytekintélyü tagját küldte Beogradba, hogy kieszközölje a támogatást a pravoszlávok érdekében. Ez a kiküldött a következőket mondotta a ruszinszkói állapotokról. A szerb zsinat Dosziteusz püspököt küldte ki két évvel ezelőtt a rutén keleti egyház élére. A cseh kormány megigért mindent, elismerte a szerb egyház joghatóságát a rutén pravoszlávok fölött, de a gyakorlatban mindent elkövet, hogy ezt a joghatóságot ne lehessen gyakorolni. Tavaly juliusban Mitrofán püspököt, a délszerbiai Szent István-kolostor főnökét, nevezte ki a zsinat püspöki helynöknek a ruténekhez, de egy esztendeje már hiába várja a feleletet, hogy elfogadja-e a prágai kormány, vagy nem. Pedig csak igazán udvariasságból kérték hozzájárulását, mert a st.-germaini békeszerződés, melyet a cseh köztársaság alkotmányába becikkelyeztek, kimondja, hogy mindennemü egyházi ügy az autonóm kárpátalji országgyülés és kormány hatáskörébe tartozik. Most Szerafin püspök utazott a szerb zsinat kiküldetésében Prágába, hogy a feleletet végre kicsikarja a csehektől. Nekl is ujra megigérték mindazt, amit két elődjének, és éppen ugy nem teljesitenek mindebből semmit, mint eddig. A cseh kormány már rendszert csinált abból a politikából, hogy mindig megigér mindent és nem tart soha semmit meg.

Ruszinszko politikai helyzete, főleg azonban az autonómia iránt érdeklődtem tovább.

— Arra a kilátások nagyon rosszak — vallja be csüggedten. — Az autonómiát garantáló nagyhatalmak beavatkozása nélkül soha ezt az autonómiát meg nem kapjuk, hiába minden békeszerződés és alkotmány. Most is egyszerüen eltörölte a cseh kormány az Erdőskárpátok megyebeosztását és egyetlen nagy megyévé alakitotta Munkács székhellyel.

— És felszinen tartják Önök ezt a kérdést? — kérdeztem.

— De mennyire! 1921-ben elértünk már annyit, hogy a népszövetség felvilágositást kért a cseh kormánytól, mi lesz a nemzetközileg garantált autonómiával? Benes külügyminiszter ekkor memorandumban felelt s azt hozta fel okul, hogy nem lehet addig bevezetni az autonómiát, mig a cseh köztársaság és az Erdőskárpátok egymásközti végleges határait meg nem állapitják. Ez azonban igen hamar meglesz, ugy hogy 1921-ben tényleg életbe fog lépni az autonómia. Azóta öt esztendő is eltelt és a határokat még mindig nem állapitották meg. Azóta uj ürügyet talált ki Benes: a kommunistaveszedelmet, amiért nem lehet megadni az autonómiát. Hogy a kommunizmus éppen az autonómia meg nem adása és a cseh önkényuralom miatt terjedt el az Erdőskárpátokban, arról, természetesen, nagybölcsen hallgat a cseh diplomácia.

„JUGOSLAVIJA"
Általános Biztositó Társaság Fiókigazgatósága
NOVISAD, ZRINYI PÉTER U. 36.
TELEFON: 55.
Vállal mindennemü biztositást — Károk 8 napon belül levonás nélkül rendeztetnek — Helyi képviselőket keres

Kisebbségi kérdések öt világkongresszus tükrében egyszerre...

(Budapesti munkatársunktól)

Genf nemzetközi viszonylatokban jól ismert helyiségei, ahol az európai nemzetek kisebbségeinek kongresszusa ülésezik, — a jegenyeerdők és gabonaföldek között mindég derüs ég alatt, muzsika, ének, tánc változatosságával üditett francia Bierville hatalmas ponyvasátrai Marc Sangnier birtokán, ahol a világbéke almodói hatodszor jöttek össze a világéges óta, — vagy a svájci, bernvidéki Kandersteg kedves tenyőerdeinek közepén gyujtott rotszin tábortüz, ahol Baden-Powell vezérletével összegyülekeztek a világ összes locserkészei és cserkészvezérei, — vagy a Hradzsin falairól Praga zajában visszaverődő kakofónia, melynek zürzavarát most még teljesebbé tette a Diákok Nemzetközi Szövetsége ott tartott tiznapos gyülekezése, — és akár az interparlamentáris unio „kebelbeli" és bizottsági tanácskozásainak vezérfonala ujra ott Genfben — mindezek most egyidejüen, szinte egyszerre, de mindenesetre egyenlő nyomatékkal a kisebbségi kérdést muzsikálják a külföldi életmegnyilvánulásokat kisérő idegenek fülébe. Mily ismerős és sokszor fájdalmas muzsika és mily régen szól...

A wilsoni elvekből teljes energiával életre-tört kisebbségi jogkérdés ma tagadhatatlanul tengelye és középpontja minden nemzetközi konferenciának. A kérdés sok nyugtalanitóan megoldás nélkül hagyott része állandóan kisért és a megoldásig mindég is kisérteni fog. Merő sophizma a kérdés felett a negációval napirendre térni vagy a Pató Palos ejh ráérünk arra még felkiáltással — mert holnap duplasullyal nehezedik az állam testére az állam hibájából. Hiszen az állampolgárok nyugalma az — állam nyugalma. Az állampolgárok kulturális és nemzetiségi jogszabadsága — része az állam kulturájának és jogállamiságának. Ahogy a többség joga kell, hogy a kisebbség joga is legyen, ép ugy a kisebbség speciális érvényesülni hagyott kulturális, nyelvi felekezeti és egyéb törekvéseinek eredményessége a többség gyümölcsévé is lesz az értékelésnél. És ha a világon soha népek ugy összeterelhetők nem lesznek, hogy kisebbség az állam keretei közt ne legyen — világos, hogy az egyes nemzetiségi csoportoknak meg kell tanulni az egymással vállvetett egyakarást az államban. Csakhogy ez amellett, hogy speciális jogokat jelent a kisebbségnek és többségnek egyaránt, viszont elmaradhatatlan kötelességeket is hoz magával. A többség jogtisztelete, ami a parlamentáris uralomban a többségi diktaturával ellentétben megfelelő érvényesülést és szabad törekvések tiszteletét eredményezi a kisebbségnek, — azonos a kisebbség loyalitásával, amely a jog és egyenlőség tiszteletében megnyilvánult többségi akaratot a magáévá teszi. A többség jogérzéke, amely nem itélkezik elfogultan a priori kulturák felett és nem akar erőszakkal, neki tetsző kulturákat a kisebbség más tradicióira erőltetni — azonos a kisebbség állampolgári nyugodtságával, melylyel szabad jogaiban nem korlátoztatván hasznos és biztos támasza lesz az államnak. A kisebbségi kérdés — végre tanulják meg — nem akar ab ovo és fundamentaliter államok kunstrukturájának ellenszegülni: sót a meglévő államalakulatok keretein belül keresni magának az őt megilletö azt a helyet, amely azonos minden állampolgár egyenjogu helyével: hogy igy használhasson az államnak és a saját kulturájának, speciális tradicióinak...

Amikor a kisebbségek konferenciáján a kulturális autonomia kérdését tárgyalták és arra a természetes véleményre jutottak: ha valamely állam kulturális célokra közpénzeket fordit, ugy a közpénzekből a nemzetiségek arányának megfelelően bizonyos részt talán a nemzeti kisebbségek kulturális szükségleteinek kielégitésére is illenék forditani — felállott a németországi lengyelek képviselője, Caczmarek és a véleményhez a következő fenntartást füzte. A kulturális autonomia elmélete az állami szuverenitást nem sértheti és nem szabad eltéveszteni a nemzeti többségek érdekeit sem. Vagyis — csakis az egyenlő elbirálás alapján hajlandó a saját érdekeinek kielégitését követelni.

Ez a gesztus megmagyarázza a kisebbségi kérdés egész lényegét. Hogy azonban az elfogultság és gyakran a szük látókör e kérdéssel kapcsolatban milyen érthetetlen és szándékos ellenszegülést támaszt, azt legjobban egy tárgyilagos svéd, Härberger Axel fejtette ki a *kanderstegi* cserkésznagytanácson. A kisebbségi cserkészetről volt szó, Härberger volt az előadó. Szerinte a közös jóindulatnak és együttmüködésnek nagy akadálya a kisebbségi cserkészek kérdése és az az intézkedés hogy a nemzetiségek némely országokban nem csinálhatnak saját kebelükben cserkészetet. A kérdés nehéz, de foglalkozni már azért is kell vele, mert „igaz hogy a világháboru után a különböző békeszerződésekben a kisebbségek jogai is biztosittattak, azonban sajnálatos valóság, hogy ezek a kisebbségi szerződések nem mindég tartattak be egészen." Ezek a körülmények akadályozzák a kisebbségi cserkészetek fejlődését mert gyakran barátságtalan tekintettel nézték azokat, mert nemzettellenes törekvéseket sejtettek benne. Pedig csak egyszerü, szerződés biztositotta jogukat élték... Vagy — ismét Härberger szerint, — a cserkészek nem mindég kezelték a kisebbségekhez tartozó cserkészeket valódi cserkészekként (!) és keveset vagy semmit sem tettek azért, hogy megvédjék őket támadásokkal szemben. Esetleg maguk is támadták őket.

Härberger ismertette ezután azon országok helyzetét, ahol ezt a kérdést sikeresen oldották meg (Lett finn és bolgár országok) és azután javasolta, hogy ahol ez nem volna meg, ott a kisebbségek cserkészet alakitásához a lehetőséget az illető nemzetek cserkész-szövetségei adják meg és a külső támadásokkal szemben védelmezze meg. Vitás esetekben kontradiktórius eljárás utján a Nemzetközi Állandó Cserkész bizottság dönt, amennyiben az érdekeltek nem tudnának megállapodni.

Popovics, a jugoszláviai főcserkész be is jelentette, hogy „ők is szerencsésen igyekeznek e kérdést megoldani, amennyiben van egy német ajku csapatunk." Sic. A magyar cserkészeinkről — természetesen — nem jelenthetett semmit Kaderstegben...

...*A biervillei* békekonferencia az áldozatkész Marc Sangnier birtokán vert ezer hatalmas sátorban, szintén foglalkozott a kisebbségi kérdéssel. Dvorcsák Győző, az első magyarországi nemzetgyülés tót tagja, aki most Párisban él és ott dolgozik a tót autonomiáért Hlinkáék érdekében — a tót delegációnak volt tagja. Beszédében, amely határoztba is ment hangsulyozta, hogy ha igy ötezren délről, keletről, északról és nyugatról, asszonyok és férfiak, fiatalok és öregek, az óceán tulsó partjáról, napokat utazva tengeren és szárazon, vasuton, repülőgépen és gyalog, mint a bucsusok összejönnek a „béke mezőre" ismertek és ismeretlenek — és megtárgyalnak minden gondolatot az ideális nagy emberbarátság érdekében: ez hiábavaló fáradság addig, mig az u. n. kisebbségi kérdés tökéletes megoldásával ki nem huzzuk az emberek kebeléből a nyugtalanság, gyülöltség és önzés fulánkját. Ha igazi emberközösségen fáj a fejünk — akkor legyünk a tetteinkben is igazi emberek... És ha a biervillei konferencia nem is jelent sokat, az ahogy itt e kérdéssel foglalkoztak — mondhatnánk: még itt is — különös sullyal tünteti fel a kisebbségi kérdés jelentőségteljességet. Mert itt Biervilleben, ahogy Ajtay Miklós barátom irta hozzám, a sátorváros uccáin hullámzott az internacionális tömeg: Európa fehérjei, Ázsia sárgái, Afrika feketéi. Német diákok együtt francia diáklányokkal, amerikai zarándokok

Sok baj van a papával

Irta: LOVÁSZY KÁROLY

Csak egy napról számolok be, hogy mennyi baj van a papával. Nem is az én papámról van szó, hanem a szomszédék papájáról.

A papa ötvenhárom éves. Hosszu, horihorgas termetü, szikár testalkatu, kissé görnyedtháttu ember. Azért hivják papának, mert öt gyermeke van. Három leány és két fiu. A nagyobbik fiu cégvezető egy részvénytársaságnál és most vált el a feleségétől. A kisebbik fiu a harmadik elemiben Péter-Pálkor bukott meg és készül a pótvizsgára. A legnagyobbik leány hadiözvegy és szintén otthon él, a középső kitünően tud tenniszezni és a legkisebbik leányt nemrég csapták ki az óvodából rakoncátlan viselkedése miatt, mert az óvónőnek, aki csendre intette, a lekváros kenyerét hozzákente a képéhez.

A mama is papának szólitja a papát, akit közelebbről sajnos, nincs szerencsém ismerni, csak hirből, a szomszédból állandóan ki-kihallatszó lármák és zürzavaros kiáltozások után.

Délelőtt tiz óra tiz perc. A házfelügyelő felüvölt:

— Most kell klopfolni azt az ágynemüt?

A tenniszes kisasszony visszafeleselő hangja hallatszik:

— Hát mikor klopfoljam, amikor a papa csak most kelt fel?

A mama hangja:

— Irén hagyd abba a klopfolást és gyere be, mert a papának elveszett a szemüvege.

A hadiözvegy leány hangja a folyósón:

— Házmester ur! Szóljon a vicének, hogy nézze meg a szemetet, hátha véletlenül kisöpörték a papa szemüvegét!

A vice hangja:

— A szemetet már elvitte a szemetes a papa szemüvegével együtt.

A mama hangja.

— Ildikó (ez a legkisebb, az óvodás), biztosan te dobtad a szemétbe a papa szemüvegét.

Ildikó hangja:

— Anni báj leden! A papa edész jól lát szemüveg néltül isz!

Palika hangja lépcsőházban lihegve:

— Mama, mondd meg a papának, hogy adjon gyorsan pénzt diktandó irkára mert a tanitó bácsi hazaküldött.

A mama hangja:

— Most nem szólok a papának, mert nagyon dühös, hogy elveszett a szemüvegje.

Palika hangja:

— De a tanitó bácsi is dühös.

A mama hangja:

— Csak legyen. Ha meglesz a szemüveg, lesz diktandó irka.

A hadiözvegy leány:

— Palika, menj el az irodába a Józsi bátyádhoz (ez a cégvezető fiu) és mondd meg néki, hogy jöjjön azonnal haza, mert a papával nagy baj van.

Palika lihegve el.

Csönd. Félóra szünet.

Később csörtetés, zürzavaros hangok a lépcsőházban.

Józsi, a cégvezető szuszogva:

— Az istenért, mi történt?

A mama hangja:

— Elveszett a papa szemüvegje. Elvitték reggel a szeméttel. Add ide gyorsan a tiédet.

— Hogy gondolsz ilyet, mama? Én rövidlátó vagyok, a papa pedig messzilátó. Hanem a Lencsi (ez a tenniszes leány) azonnal öltözködjék és menjen ki Palikával a szeméttelepre. Fel kell kotorni minden szemetet!

Két perc szünet.

Robogás.

Lencsi és Pali lerobognak a lépcsőn a szeméttelep felé.

Két óra szünet. Dél elmult.

A hadiözvegy leány hangja a lépcsőházban:

— Házfelügyelő ur!

Alulról egy öblös hang:

— Nos?

A mama hangja:

— Szóljon a vicének, hogy megvan a papa szemüvegje!

Lencsi és Palika hangja egyszerre:

karonfogva a szenegáli négerekkel, szoçialista vezérek az arrasi érsekkel. Itt igazán csak az tört ki belőlük, ami ezt a kedves barátkozást is veszélyeztetheti. S mert ép a kisebbségi kérdés megoldhatatlansága volt többek közt az egyik ilyen — kitörés, nyilvánvaló, hogy tényleg veszélyezteti ilyen felemás állapotában a békés együttmunkálkodást... Az a sok békeapostol érezhette is az igazságát az elmondottaknak, mert a hetvenöt éves Ferdinánd Buisson, az Emberi Jogok Ligájának elnöke, vagy a leghiresebb francia békeapostol Julien és a hires olasz Nitti — ép oly egyetértő helyeslléssel szóltak hozzá, mint a német Bergstrasser, vagy az elegáns William Dickinson, az angol és a nőnemü Maleterre-Salier asszony gyujtó beszédükben... Tán féltették a jövő ily hangulatos és szép „béke-napjait," mikorra az egész esztendőt — ilyennek fogják tudni...

...A páratlan vendégszeretettel párosult tiznapos *prágai* nemzetközi diáktanácskozás átérezte szintén a kisebbségi kérdés fontosságát. Ahogy a kis lengyel delegátus élesen hadakozott azért, hogy a lengyeldiákoknak, tehát például a csehországi lengyel diákoknak érdekeit egyedül Varsó hivatott képviselni — megérzett benne, hogy itt nem barátságtalanságra, haragra, de nemes és nagy tradiciókra megy a játszma... S amikor például tudomásul jutott, hogy a cseh kormány nem gördit akadályokat a Léván alakuló szlovenszkai magyar diákszövetség alakulása elé, sőt azt anyagilag is fogja támogatni és elismeri a cseh nemzeti diákszövetség mellett, ahogy elismerte a csehországi német diákság szervezeteit mint a Deutsche Studentenschaft nyolcadik körét — akkor világos lett, hogy a kultura, vallás, faj, nemzetiség és más egyéb különbözőségek, ha épségben tartatnak is, nem jelentenek akadályokat a megértés felé, sőt: egyedüli utjai tán ép ennek az egymásra utaltság megértésének. Sőt: a cseh kormány a Magyarországon tanuló szlovenszkói diákok szervének elismerte ugyanekkor a Felvidéki Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesületét, amely pedig a magyar nemzeti diákszövetség tagja... És ha a prágai konferencia résztvevői nehéz tudattal is kellett, hogy szétváljanak, mert a háborus ellenségeskedés maradéka még nem engedett méltó tagságot a német diákságnak és azok méltán sértett önérzetükben belátható időn belül nem is igen fognak a C. I. E. előtt tagnak jelentkezni — talán mert magukban is felérnek minden nemzetközi szervvel fegyelemben, munkában és akarásban — a prágai konferencia előtt megvitatott kisebbségi kérdések nyugodt és megértő elintézése csak sejttetni fogja, hogy mégis van emberi megengesztelődés, igazság és jogtisztelet!... A németekért is az — angolok exponálták magukat legerősebben. Karlovcin a németek javasolták a frank esésével kápcsolatban a francia diákságot esetleg érő szociális bajokkal jóelőre elővigyázatossággal lenni és pénzbeli segitséggel időben közbelépni... De mikor otthon kisebbségi kérdések vannak szőnyegen, kevés kivétellel az igazságot és tárgyilagosságot, jog és egyenlőség elveit legalább is sértő határozatok jönnek ki... A kémiai névvegyelemezéstől kezdve a tanszabadságot gátló utlevél nehézségekig...

A Genfben ülésező interparlamentáris unio tanácskozásokat tán nem is kell érinteni. Ha Mello Franko Genfben van, megismételheti hires és annyiszor ismételt mondását: „A kisebbségi jogokat védő nemzetközi megállapodások gyakorlata az erőszakos nacionalizálást jelenti." Most az Unio kisérletezik rajta, hogy ép ezért a Népszövetségi alkotmányt a kisebbségek érdekében megváltoztathassa. Jobban mondva az Unióban kisérleteznek. De vajjon meddig lesz ebből a kisérletből az Unió akarata és akkor aztán Népszövetségi akarat?

Vagy tán addigra nem is lesz Népszövetség? Lehet. Mert hogy egészségügyi, mandátumügyi, tranzitó és ópium és kokain bizottságok mellett csak ép állandó kisebbségi bizottság nincsen, pedig Erröpa lakóinak legalább kétharmada már a közvetett érdeklődésénél fogva is ez egyetlen bizottságban százszorta jobban volna érdekelve mint a maradék $^1/_3$ a többi felsorolt ötben: — az eléggé bizonyitja, hogy az európai államok érdekében is másirányu munkát kellene a népszövetségtől várnunk. Legaláb is szabadna várnunk. És ha semmi — de a parlagon hevertetett kisebbségi kérdéskomplexum bizton a világnak jobban illő és a népek igazi szövetségének jobban megfelelő ruhát fog szabni mai alakjára.

Ezt sejtteti Genf, Bierville, Kandersteg, Prága... *(y. s.)*

— Csorog rólunk az izzadság! Az egész szeméttelepet átkotoráztuk!

A vice hangja alulról:

— Ugye, mondtam rögtön, hogy a szemüvegnek kinn kell lenni a szeméttelepen?

A mama hangja:

— Igen ám, de nem ott volt!

A házmester hangja:

— Hát hol?

A mindenes leány hangja:

— A dológ ugy történt, hogy a papa (ő is papának nevezi) este le szokta tenni az ókulárét az éjjeliszekrényre, hogy reggel ha az ujságot hozzák, rögtön kéznél legyen. Ma reggel, amikor felébredt, nem találta a nachtkastlin a pápaszemet. Tényleg nem is volt ott.

A mama hangja:

— Persze, szegény papának volt igaza, amikor felébredt és a szemüveget nem találta az éjeliszekrényen.

A házmester és a vice hangja alulról egyszerre:

— Biztos, hogy nem volt ott?

A mama hangja:

— Biztos hát, mert este azzal aludt el. Az orrán volt egész éjjel s igy szegény papa, amikor felébredt, nem találta a szemüvegét a helyén, ahol szokott lenni, az éjjeliszekrényen.

Palika hangja:

— Pedig mindig ott szokott lenni.

Ildikó hangja:

— Szot baj van a papával!

Apróságok az életből

Hamisitatlan amerikai ötlet. — Az orvos bosszuja. — Szinpadi előadás, amelyet nem lehet megismételni.

Ötven évvel ezelőtt, az Amerikai Egyesült-Államok fügetlenségének százéves évfordulója alkalmából, Franciaország óriási Szabadság-szoborral ajándékozta meg Amerikát, amely a newyorki kikötő bejárata előtt már mérföldekkel látható. A szabadság istenasszonyának ezt a monumentális szobormüvét sajátságos reklámtrükk eszközévé akarta tenni az óriási kikötőváros egyik előkelő ékszerész cége. Az istennő karjára karkötő-órát akart felszerelni, természetesen a monumentális szobornak megfelelő monumentális, de pontosan járó rekordórát. A Szabadság szobra ugyanis meglehetősen nagy, a talpától a felfelé tartott fáklya tetejéig negyvennégy méter magas. Az ég felé törő karja egymagában tizennégy méter hosszu és tőben négy méter vastag. Az óra-óriás természetesen a legmodernebb kivitelben készült volna, világító számokkal, hogy hordozója éjjel is tudja, hányat ütött az óra.

Ennek, a világon bizonyára páratlanul álló reklámórának terve nem valósulhatott meg. A kormány nem járult hozzá a hatalmas szobormü felcicomázásához. Pedig az ötlet hamarosan nagyon jövedelmezőnek bizonyult volna. Az ékszerész eszméje nyomán a reklámügynökök egész raja éhes lett erre a „vastag falatra" és szinte rohamot intéztek a „meztelen" Szabadság ellen, hogy tetőtől-talpig a legujabb divat szerint felöltöztessék. A karkötőóra-kérvény után a legkülönbözőbb kérvényeknek egész özöne érkezett a kormányhivatalhoz, még kalapgyárak és fehérnemügyárak részéről is, sőt volt, aki prémóriásokat ajánlott fel a néma Szabadságnak. Az öltözék természetesen az időjárás és évszak, valamint a divat változásaihoz igazodott volna. Szakadó esőben például az esőköpenyt adták volna a szoborra, messze látható felirással:

— Jackson-Morris and Co. cég pöpenyében nem ázom át.

Nyáron fürdőruhában valamelyik tengeri fürdőhelyre csalogatta volna a szerencsétlen kivándoroltakat, télen pedig sportruhában azt hirdette volna, hogy:

— Korcsolyázók, ródlizók csak Wicoynál vásároljatok.

Eredeti ötlet. Ilyen is csak Amerikában születhetik.

*

Franciaország egyik nagy városában történt, hogy a hires sebészorvost éjfélkor egy gazdag ember lakására hivták. A beteg nagy sóhajtozásokkal fogadta az első álmából felvert orvost és igy szólt hozzá:

— Kedves doktor ur, oly rosszul érzem magamat, azt hiszem, meghalok.

Az orvos megvizsgálja a beteget, majd kiméletlen hangon kérdezi:

— Elkészitette a végrendeletét?

— Nem, — feleli sápadtan a kliens — ön tehát azt hiszi?...

— Ki az ön közjegyzője?

— Thompson, — de kedves doktor ur...

— Hivassa ide!

— De kérem doktor ur az én korom mellett...

— Hivassa ide, és azonkivül az édesatyját és a két fiát is.

— Tehát meg kell halnom?

— Nem, de nem akarok az egyetlen bolond lenni akit ma kivert az ágyából.

*

Kedves történetet mesél el Heine Albertnek, a bécsi Burgszinház nagynevü müvészének ifjukorából Németország egyik szinházi folyóirata. Akkor történt ez az eset, amikor a kezdő Heine mint gyakornok a berlini Schauspielhaus tagja lett, ahol, mert kicsi volt a gázsija, megengedték neki, hogy a környékbeli szinházakban vendégszerepelhessen. Igy került Steglitzbe is Hagemann igazgatóhoz, akinek a szinházában több klasszikus szerepett játszott.

Hagemann egy szép napon izgatott hangon ezzel a kéréssel fordult Heinehez:

— Van magának frakkja?

— Igen.

— Hálistennek! — mondta az igazgató. — Ma este önnek feltétlenül játszania kell. Előre eladott, táblás házam van és a főszereplő, ez az utálatos az utolsó pillanatban lemondott.

— És mi az a darab? — kérdezte Heine.

— „Három nap egy játékos életéből."

— Lehetetlenség. Ezt nem tudom eljátszani.

— Magának pedig vállalnia kell!

Azonnal tiz márka előleget adott neki, kávét és kalácsot hozatott és ezzel levette a lábáról.

Az idő veszedelmesen mult. Heine egyszer már átlapozta ugyan a szerepét, de azért sejtelme sem volt az egész darabról. A szerepkönyv egyébként is furcsa volt előtte: piros és kék aláhuzásokkal volt tele. Próbára már nem volt idő és az előadás megkezdésekor a vendégszinésznek fogalma sem volt arról, hogy partnerei mit csinálnak és a szinpadon milyen viszonyban állanak vele. A sugó teljes erővel dolgozott, de hiába, ami a többi szereplőt annyira mulattatta, hogy a nevetéstől dölve egymásután voltak kénytelenek a kulisszák mögé rejtőzni. Végre Heine egyedül maradt a szinpadon. A sugó erre a nem várt „jelenetre" nem volt elkészülve, Heine pedig igazán nem tudta, mit kell tennie, tehát hosszu monológot rögtönzött. Gyönyörüen megjátszotta ezt a magakitalálta szerepet, szivhez szóló bucsubeszédet tkrtott az apjához, anyjához és szeretteihez és közben kétségbeesetten kereste a módját annak, hogyan tünsetne el legkönnyebben a szinpadról. Hirtelen a szemébe ötlött az egyik asztalon egy szinpadi revolver. Felkapta és a

monológja végén, amikor már semmi egyéb eszébe nem jutott, maga ellen forditotta a fegyvert, mire a függöny legördült.

A vendégművész büszkeségtől dagadó kebellel vonult le a szinpadról, hogy lélekjelenlétével milyen nagyszerüen „megmentette" az előadást, a ruhatárban, azonban az igazgató dühösen, magából kikelten támad rá:

— Szerencsétlen ember, mit csinált! Tönkreteszi az egész bohózatot! Hiszen magának még három felvonást kell játszania!

Mit volt mit tenni, a halott feltámadt, fekete kendővel felkötötték a karját és ezzel jó alkalom kinálkozott számára arra, hogy fájdalmat mimeljen, amig a sugót meg nem érti.

Az estének óriási sikere volt. Az előadást másnap meg kellett ismételni. Hagemann kérlelte Heinet, hogy másodszor is játssza el a szerepet, ő azonban erre semmiképen sem volt hajlandó. Hiszen megtörténhetett volna, hogy valamelyik lelkes szinházbarát másodszor is meg akarja őt bámulni, már pedig az improvizáló művész a premier-est izgalmában a saját maga által kitalált szöveget is elfelejtette.

Charles Baudelaire

Budapest, 1926. szept.

Halál, vén kapitány! vigy útban útjainkra!
Ó vén halál! Menjünk! Ugy untat ez a táj!
A tenger és az ég fekete, mint a tinta,
Szivünk csupa sugár és szivünk egyre fáj.

Öntsd edző mérgedet bús hiveid szivébe,
Parázslik az agyunk, s a szél viharra fúj,
Merits az örvénybe, mindegy Pokol-e, Ég-e,
Az Ismeretlen kell, a csoda és az új.

(Ch. Baudelaire: „Halál, vén kapitány;" Kosztolányi Dezső forditása)

...És az Ismeretlen, az uj el is vitte *1867. augusztus 31-én* Párisban. Belgiumban utazott, pénzt akart keresni, felolvasni... És nem sikerült, bágyadtan és betegen tér vissza, többször szélhüdés éri, elvesziti a beszélőképességét... ez az örök beszélő különálló egyéniség, aki Paul Verlaine „ködös és hazárd" szókeverésével szemben azt cselekszi, amit vall: A szóban van valami szent, amely megtiltja, hogy könnyelmüen játszunk vele. A dekádens költészet mestere, aki azt adta a dekádenseknek, ami ép hiányzott belőlük: az átfogó erőt. „Különálló jelenség, bátor, szabad, körvonalozott egyéniség, férfias temperamentum, akinek versei mindenkor maradandó hatásra számithatnak." (Kosztolányi Dezső: Modern költők. Külföldi Mitológia. Budapest. Élet kiadás) Anatole France szerint: „Baudelaire az érzékek zavarát egy kazuista aprolékos szigoruságával, egy orvos komolyságával itéli meg. Neki minden nagyon fontos: mert itt van a bün és a legkisebb bünben is van valami szörnyü." 1821. április 9-én születik Párisban. Keserü gyermekkor és nagy külföldi utazások után megkapja atyai örökségét, dandymód különcként él. Nála azonban a különlegesnek keresése végzetszerü. Szeszélyeivel csak a nyárspolgárokat akarta elriasztani, távoltartani magától azokat, akik harmóniáját megzavarhatnák." (Kosztolányi) Bizarságában homályos üvegeket vágat ablakaira, kigyókat és skorpiókat tart a szobájában... Mikor elfogy az örökség, végigverekszi magát az 1848.-as párisi forradalmon — noha az arisztokráciával érez és leforditja Poe Allan Edgár meséit — pénzszükségből. Két szomoru szerelmet él át, ragaszkodó és nemes valakinek ismerik... A „Fleurs du mal" (A Rossz virágai) cimen megjelent kötete 1857-ben jelenik meg. Halála után 1886-ban adják ki Oeuvres posthumes-jeit Párisban. Versei elé ezt irta: „le suis blaue, comme le papier." Tiszta vagyok, mint a papir. Álljon itt e tisztaságnak két igazoló bizonysága hát, szintén Kosztolányi Dezső forditásában.

„A nap vége"

A fakó napfényben éled,
Fut, vonaglik, forr vadul
A zajos, kegyetlen Élet;
Mig az Ég boltjára hull.

A gyönyörtadó nagy éjjel
S enyhül az éhes s a rab,
Bűnt, bút elfeled a setéttel
S szól a költő... „Vártalak!"

„Fáradott a lelkem, testem
A nyugalmat égve esdem,
Sok bús látomány mar és tép.
Hátra fekszem. Jöjj le, födj be,
Lebbenő gyászfüggönyödbe:
Ó üditő, hűs sötétség."

Maesta et errabunda

Nem fáj a szived néha, Ágota?
A vágy a tengerekre sose űzi,
E sártengerből nem vágyol oda,
Ahol a viz mély, kéklő, tiszta és szüzi?
Nem fáj a szived néha Ágota?

Csak a tenger, az ad nekünk vigaszt!
Mig zúg a szélvész roppant orgonája,
A viz, ez a rekedt dalos viraszt
S lágy, lassú bölcsődalt dalol rája.
Csak a tenger az ad nekünk vigaszt.

Ó vigy vagon, hajó vigy messzire!
Itt sár lesz a szemünk könnyharmatából!
— Ugy-e ezt mondja Ágotám szive:
Csak messze a bünöktől, élni távol,
Ó vigy vagon, hajó vigy messzire!

Mily messze vagy te illatos berek,
Hol csók, öröm vig társa az azurnak
S a sziv nem álmot, árnyakat szeret!
De tiszta, édes mély gyönyörbe fullad!
Mily messze vagy te illatos berek!

De gyermeki szerelmünk édene
Futkározás, csók, dal, csokor, lopott szó,
A domb mögül felsóhajtó zene,
A hűs sűrűn forgó mézizű korsó —
— De gyermeki szerelmünk édene!

Hamar letünt, ártatlan kerthelyünk,
Messzebb vagy-e mint India s messze Kina?
Miért nem lehet életre keltenünk?
Ha téged egy ezüsthang visszahina —
Hamar letünt, ártatlan kerthelyünk.

(Irodalom: Zempléni Árpád: A XIX. század francia lirájából, II. köt., 1913., Kisfaludy Társ. kiadása; — Kosztolányi Dezső: Baudelaire sírja, 1913; és idézett munkája.)

Közli: Belohorszky Lajos (Budapest)

A meggazdagodás bolondjai

A közismertté vált sok csalódás, érzékeny károsodás dacára még mindig akadtak, akik könnyen, gyorsan akarnak meggazdagodni és igy élelmes kalandoroknak, szélhámosoknak áldozatai lesznek.

A párizsi törvényszék a közelmultban tárgyalt egy ilyen esetet. A panaszos Allize asszony volt, akinek a Rue Saint-Andrée-des-Arts-ban van kis divattáruüzlete.

Valamelyik nap az elég jómódunak ismert asszony üzletébe beállitott egy igen választékosan öltözött fiatal hölgy. Valamit venni akart. Sokáig keresgélt az elébe rakott áruk között és közben kedvesen, lekötelező modorban beszélgetett Allize asszonnyal. Szó került erről, arról, egyszerre csak az idegen hölgy ezt mondta:

— Ne mondja asszonyom, hogy a jövő olyan titok. Már annak, akinek. Nekem nem. Én ugy olvasok a jövőben, mint a nyitott könyvben. Ez foglalkozásom. Az ég különös kegyelméből jósnő vagyok.

Allize asszony érdeklődni kezdett.

— Mutassa csak a kezeit, — szólt az idegen.

Egy ideig figyelmesen vizsgálgatta a tenyér vonalait.

— Ön nemsokára gazdag lehet. Nagy vagyon vár önre de sajnos, el fogja szalasztani. Nem élvezheti a gazdagságát.

— Meghalok? — ijedt meg az asszony.

— Nem, de sulyos csapás várakozik önre. Tőzsdeveszteségek érik. Ezt el kellene háritani. Nem is lehetetlen. Majd én segitek önön. Van valamilyen aranytárgya? Ékszer, óra vagy gyürü?

— Van.

— Bizza reám. Megszenteltetem Párizs valamelyrk templomában. Azt hiszem, 300 franknál nem kerül többe és elháritom önről a fenyegető szerencsétlenséget. Sőt. Majd megmondom, hogy játszon.

Allize asszony átadta a hölgynek a gyürüt és a 300 frankot. Egy pillanatig sem nyugtalankodott. És nem is csalódott. A fiatal hölgy délután visszajött.

— Az ékszer nem elegendő. Különben is ezüst kellene. Annak hatása nagyobb lenne. Vannak talán ezüsttárgyai? Ha ezüstpénz, az sem baj. A templomban megszenteltetem, azután lakásomban a varázsszekrénybe elhelyezem, holnap visszahozom és megadom utasitásaimat.

Allize asszony összeszedte minden pénzét ezüsttárgyait és átadta a jósnőnek, aki elsietett. Nem is tért többé vissza. Most a rendőrség keresi.

Egy másik eset szinhelye Berlin. A Kurfürstendam egyik nagy vendéglőjében a napokban megjelent egy középkoru férfi. A vendéglő tulajdonosánál élénken érdeklődött, hogy egy Mr. Sweets nevü angol nem szokott-e idejárni? Sem a vendéglős, sem a személyzet nem emlékezett Mr. Sweets-re. Másnap az idegen — aki szintén angolnak látszott — ismét izgatottan kereste Mr. Sweets-et. Hogy nem találta, egészen kétségbe volt esve.

— Pedig okvetlen találkoznom kellene vele.

Harmadnap a férfi ujra megjelent, kezében nagy, fekete böröndd el.

— Ma sem jelentkezett Sweets ur? Hallatlan! Most már csakugyan nem tudom, mit csináljak. Át kellene adnom neki ezt a böröndöt.

— Mi van abban a böröndben? — érdeklődött a vendéglős.

A vendég hosszan a vendéglős szemeibe nézett, majd hozzáhajolt és titokzatos hangon suttogta:

— Itt nem mutathatom meg. Menjünk valahová, ahol senki sem lát.

A vendéglős egy külön szobába vezette. Az idegen, aki magát Horace Stockings-nak mondta, óvatosan betette az ajtót, kibontotta a böröndöt, egy fekete, nagyobb, posztóba bepólyált gépet, azután különféle üvegcséket, üvegrudakat rakott ki. Majd pénztárcájából egy 5 fontos bankjegyet vett elő, azt beletette a gép tölcsérébe, néhány csavart megforditott, az üvegekből különféle folyadékokat öntött egy tégelybe, azután a gép alsó részéből papirt huzott elő, ezt megáztatta, a spiritusz-lámpa kékes fényénél megmelegitette, néhány üveghengeren végigsimitotta és — egy vadonatuj 5 fontos bankjegyet adott át a vendéglősnek.

— Ime az én titkom! Ezt akartam Sweets urnak eladni.

A vendéglős másnap elment egy bankba és ott minden akadály nélkül beváltották az angol bankjegyet. De a vendéglős még mindig gyanakodott.

— Bocsánat, Stockings ur, de már annyi szélhámosságról olvasott az ember. Engedje meg, hogy még egy próbát tegyek. Itt van egy százmárkás. Csináljon még egyet.

Stockings fölényes mosollyal vette át a pénzt. Végigcsinált mindent mint az előtte való nap alig egy negyed óra mulva már egy ropogós 100 márkás volt a kezei között. A vendéglős ezzel is elment a bankba és ezt is beváltották. A vendéglős megcsóválta a fejét.

— Mi az? Mi nem tetszik önnek? — kérdezte a bank vezetője.

Erre a vendéglős mindent elmondott. A bank főnöke azonnal vitte a rendőrségre a vendéglőst, aki sehogy sem akarta elhinni, hogy csalóval van dolga.

— És mit kér az idegen a gépért?

— Kétezer márkát.

— Tárgyaljon vele komolyan. A többit bizza ránk.

A vendéglőst másnap Stockings ismét felkereste. A gépet is elhozta.

— Nos, parancsol még egy próbát? — kérdezte nyugodtan.

— Nem, csak a kétezer márkát sokallom. És nem értem, hogy miért adja el ezt a pompás gépet.

Stockings nevetett.

— Mert nekem van egy másik, nagyobb.

Tovább tárgyaltak. Egyszerre csak betoppant két rendőr és letartóztatta Stockings-ot. A gépet is magukkal vitték. Mikor a posztóburkolatból kihámozták, kiderült, hogy egy közönséges — belélegző készülék. A sokféle folyadék festett víz volt. A pénzcsinálás — szemfényvesztő ügyeskedés volt, semmi egyéb. Stockings-ról is kiderült, hogy tulajdonképen Leon Ciewar-nak hívják, mexikói születésű, aki csak egy éve tartózkodik Németországban, de a rendőrséggel különféle csalások miatt már többször volt dolga.

Hogyan szanál Poincaré?

Párts, szeptember hó.

— Szeretek utazgatni Európában, — mondja a közönség viharos gyönyörére a Coolidge elnökre maszkirozott kabarészínész. — Ha Londonban vagyok, minden délben elmegyek a Buckingham-palotába, hogy végignézzem, amint a gárdaőrséget felváltják.

— És ha Párisban van elnök úr?

— Akkor természetesen a Bourbon-palotába megyek el minden délben, ahol a minisztériumot váltják fel naponta!

Hát ez csak kabaré-tréfa, de a következő történet egy másik, Párisban járt államfőről, Mulay Jusszef marokkói szultánról, viszont történelmi igazság. Steeg, a derék marokkói kormányzó, Rabat-ban az elindulaskor nem mulasztotta el az ő sherifi felségét európai etikettre oktatni: „Marseilles-ben felségedet a kormány kiküldöttei ünnepélyes üdvözlettel fogadják; felséged válaszában egyszersmind ne mulassza el kifejezni köszönetét a fogadtatásért Briand miniszterelnök iránt." A szultán így is tett, elsőbb Marseilles-ben, majd Párisban. De mikor Nancy-ban is eltujta, hogy: „És fejezze ki köszönetemet Briand miniszterelnöknek, kancellárja, Sh Kaddur Gabrit, tiszteletteljesen oldalba lökte és fülebe súgta: Herriot!, mire a szultán engedelmesen kingazitotta szavait: „Köszönetemet Briand és Herriot miniszterelnökoknek." Hanem mikor Nancy-ból visszaérkezve az ujólagos párisi fogadtatásnál most már javított kiadásban mondta el őfelsége, hogy: „Köszöntse nevemben Briand és Herriot miniszterelnököket", a hű Kaddur ben Gabrit megint csak oldalba lökte, fülebe súgván: Poincaré! A szultán engedelmesen hozzátette megint: „. . . és természetesen Poincaré miniszterelnököt is" — de aztán kancellárja felé fordult és azt mondta nagyon erélyesen: „Ennél több nevet nem tanulok; a többi miniszterelnök értse bele magát!"

Most aztán Coolidge elnöknek (ha valóban Párizsba jönne) nincs miért a Bourbon-palotába zarándokolnia, és Mulay Jusszefnek nem kell több nevet tanulnia. A Bourbon-palota kapui zárvák, és mikor a kommunista Doriot, a parlament enfant terrible-je, az ünnepélyes záróülésen édes naivitással meginterpellálta a miniszterelnököt, hogy a következő ülést mikorra tűzi ki, Poincaré látható gyönyörrel adta meg rá az ironikus választ: „C,est le secret de l'avenir!" — a jövő titka.

*

Ezzel a tréfás végakorddal le is záruli a parlament e viharokkal és válságokkal teljes ülésszaka, mely (eddigi működésében elért eredményeinek nagyon megfelelően) a harmadik köztársaság tizenharmadik legiszlaturájához tartozik, minthogy Doumergue sorrendben a tizenharmadik államfő és Poincaré kabinetje is tizenhárom tagból áll. De Poincaré nem babonás.

Az ő számára az ülésszak befejezése nem vakációt, hanem a komoly és most már zavartalan munka kezdetét jelenti. A sampigny-i kert előreláthatólag soka marad a kertészek gondja alatt most, holott a híres tudós és volt államfő legszivesebben maga oltogatja a fáit és gyönyörködik Madame Poincaré csodaszép ezüstszürke házinyulaiban, miknek bundájat Mrdame Poincaré az Árvalányokat Felruházó Egyletnek szokta ajándékozni, ha valamely kedvence kimulik. A késő éjszakai órákban, ha már régen sötét az arisztokratikus csendes Étoille-vidék, a Rue Marbeuf egy palotájának földszintjén, a hatalmas ablak nyitott szárnyai mögül széles sugárban ömlik a fehér villanyfény a sötét utra, és a Bois-ból hazatérő éjjeli vándorok megállanak szemben az utcán, hogy a nyitott ablakon át lássák a villanyfényben aktái fölé görnyedő miniszterelnökuk ősz fejét. Nyugodtan terhetnek aludni: ez a makacs aggastyán őrködik a köztársaság felett.

*

Érdekes Poincaré életmódját és munkarendjét elődeivel összehasonlítani. A kedélyes Briand a legsúlyosabb krizisek közepette is igyekezett néhány órát pihenni s ha napokig nem jutott ágyba az éjt-napot tartó parlamenti ülések miatt, legalább sétált egyet a Szajna-parton az ülések között; csendes időben pedig a tizenkétórás munkanap híve volt és sohasem maradt a Quai d'Orsay-n este nyolc óra után. Ezzel szemben Painlevé és Herriot, ha valamely súlyos állami problémába ettek bele magukat, teljességgel megfeledkeztek az időről, és ha alkalmazottaik nem revoltáltak ez ellen, egész éjszakákat virrasztottak át munkában a miniszterelnökségen agyontaradt hivatalnokaik között. Poincaré ugyanily fáradhatatlan munkás, de fáradozásában több a rendszer. Reggel ötkor kel, mint Clemenceau és Caillaux szokott (s amint azt Ferenc József királyról is feljegyezték), de nem kezdi, mint Clemenceau, lovaglással, vagy mint Caillaux, tornagyakorlattal a napot, hanem azonnal az érkezett táviratok elé ül. Hét órakor átfutja a reggeli lapokat és nyolcra beérkezik a pénzügyminisztériumba. Most, hogy nem zavarja többé a parlament, ott dolgozik a déli harangszóig a pénzügyi szakértők szanálási tervein. Délután öttől hétig az aznap végzett anyagot és a holnap végzendőt munkatársaival vagy más esszortminiszterekkel vitatja meg, és ezután este kilencig, mint miniszterelnök, aktákat ír alá. Volt miniszterelnöksége alatt kilenc után megint visszatért a minisztériumba és alantasai rettegésére, ottmaradt dolgozni féléjszaka. Most, kíméletből munkatársai iránt az aktákat hazaviszi.

*

Régebb időkből ismerem ezt a Rue Marbeuf-i lakást. Jól emlékszem még a hatalmas termekre, nagy szárnyasajtókra, a magas berakott diófamenyezetre és a roppant ófrancia karosszékekre, az irdatlan asztalokra, mik Poincaré magánlakását a miniszteri paloták termeihez hasonlatossá teszik. Hosszu közéleti pályája alatt a volt köztársasági elnök, ugy látszik, ugy beleszokott e környezetbe, hogy otthonát is a minisztériumi fogadótermek mintájára rendezte be.

Órajta és az öreg szerény szolgáján kívül aligha sokan dolgoznak ebben a kánikulában kiürült Párisban. Legkevésbé mindenesetre a képviselő urak, akik ugyan siettek a különböző pályaudvarokra, miután a hosszuranyult parlamenti szessziót egy emlékezetes gardenpartyval lezárták.

— **Palesztinában** Bede amerikai természettudósnak sikerült ásatásai folyamán egy Krisztus előtt 1500-ból való leletre bukkanni. A felszinre jutott kincsek legértékesebb darabja egy babyloni istennő szobra, akit az ókori szobrászmüvész a legmodernebb bubifrizurával ábrázol.

Nyáriidill

I.

Ott ismerkedtek meg a strandon. A nő finom volt, decens és előkelő. Fürdőruhája még a térdét is eltakarta. A nyakából is csak egy tenyérnyi látszott. A férfi tökéletesen beleszédült.

— Végre egy nő, aki nem frivol.

És türelmetlenül várta a pillanatot, amikor majd felöltözve a kijáratnál találkozni fognak.

II.

Várta a hölgyét, akit imádott.

— Vajjon ki lehet?.. Képzeletében a legizlésesebb ruhát öltötte szerelmesére.

— Talán masamód, de nem baj, végigmegyek vele, ha ferdé is a cipője sarka...

És szivdobogva leste a kijáratot.

III.

— Meg sem ismer?

A férfi a hang felé fordult. Csakugyan imádott hölgye volt. De csak a hangjáról ismert rá. Rövid szoknyája alól kivillant a térde.

— Bocsánat — mondta dadogva — még fürdeni akar?

— Ugyan, hát nem látja, hogy felöltöztem?

— Igen, — felelte a férfi —, de talán inkább a fürdőkosztümöt venné magára...

És csalódottan tette hozzá:

— Mert akkor legalább ruha van magán.

DYML

Tanuljunk gyorsirást!
a Gabelsberger gyors- és gépiróiskolában
Novisad, Laze Kostića ul. 5.
ahol a szerb, német, magyar gyors- és gépiráson kivül **külön** a három nyelv helyesirását is tanitják
jelentkezni lehet naponta délelőtt

Egy fiatal **segéd** és egy **tanonc**
alkalmazás nyerhet
Kertész Mór férfidivat üzletében
Novi Sad

Kántori állásra
pályázat hirdettetik
Bácsban;
javadalma: 13 kat. hold föld, 15 q. buza, ö öl keményfa, szabad lakás, stóla; kötelezettségeik terjedelme iránt érdeklődjenek a plébániai hivatalnál; kérvények Odžacira küldendők az esperesi hivatalhoz, IX. 20-ig, 25-én d. u. 4 órakor személyes bemutatkozás kivántatik.
891 1—2

Egy teljesen jókarban lévő
370 cm. széles, 440 cm. magas
üzleti portál
2 nagy kirakattal, középütt az ajtóval átalakitás végett azonnal
olcsón eladó
Fischer J. és Fia Novisad, Kralja Petra 23.

HÍREK

A gyöngéd férj

Szereplők:
A FÉRJ.
A FÉLESÉG.

(Szín: luxuriozusan berendezett szalon. A bútorokon feszül a vászontakaró. Naftalinszag. A nyaralásra készülődés izgalma. A férj a fotelben egy kicsit fáradtan illeszti szemére monokliját. Az asszony éppen most gyujt rá a második cigarettára.)

Férj: Holnap ilyenkor a fiumei gyorsvonat ablakából már látni fogja a tengert...

Feleség (sóhajt): A tengert... igen...

Férj: Amely nászutunk édes emlékével lesz tele. Ezelőtt tiz évvel, Anna...

Feleség: Hagyjuk az emlékeket...

Férj: A hálókocsiuk, Anna, az első reggel és a kék nyár, mely ránkmosolygott... hát lehet ezt elfelejteni? Anna, nézzen rám, Anna, olyan jó, ha rámnéz...

Feleség (melegen): Kálmán...

Férj (közelebb huzódik): Lássa, ahogy most itt ülök maga mellett, ahogy most igy megfogom a kezét...

Feleség (meghatódottan): Milyen gyöngéd.

Férj: Hát mondja, van még férj a világon, aki figyelmesebb?

Feleség: Es van még feleség, aki odaadóbb?

(Ebben a pillanatban megszólal a telefon. Az asszony felugrik. Füléhez emeli a kagyiót.)

Feleség: Hallo! Olga, te vagy? Igen, holnap a fiumei gyorssal! A férjem már mindent rendbehozott... Ráfér egy kis szalmaözvegység... olyan ideges mostanában, pedig még csak hároméves házasok vagyunk... Képzeld, itt van a Kálmán... az első férjem... virágcsokrot hozott, de milyen gyönyörüt... tudod, minden évben egyszer meglátogat esküvőnk évfordulóján... Oh, de milyen gyöngéd is tud lenni egy férj, aki már más asszonynak boldogtalan férje és hogy mennyire tudja méltányolni ezt egy asszony, aki már más férjnek boldogtalan feleége...

1926. Szeptember 5. Vasárnap

Római katolikus: *Lőrinc.* Protestáns: *Viktor.* Görög keleti: *(aug. 23.) Farkas.* A nap kel reggel 5 óra 23 perckor nyugszik 18 óra 34 perckor. A hold kel 3 óra 10 perckor, nyugszik 18 óra 13 perckor. Nemzeti Szinház: Tatárjárás. Apolló mozi: Az erdészleány.

Időjárás: *(A petrovaradini katonai meteorologiai állomás jelentése).* A balkáni erős légnyomás csak délkelet felé okoz szép időt, különben egész Európában változatos, borus idő volt, helyenként esővel. Hasonló idő van hazánk északnyugati részében is. Nálunk és Angliában melegebbre fordult az idő, máshol lehült.

Időjóslás: Hazánkban változékony idő várható, amely azonban nem lesz rossz. A szelek nem lesznek másodpercenként hat méternél erősebbek, eső csak északnyugaton lesz, a hőmérséklet nem változik. Noviszádon csendes, részben borus idő várható 16—30 C° hőmérséklettel.

— **A hétfői üzletzárás.** Ofensége Petár trónörökös hétfői születésnapja alkalmával az üzletek zárása a következőképen történik, a rendőrkapitányság rendelete értelmében: délelőtt tizóráig minden üzlet nyitva maradhat, tizkor azonban be kell zárni és estig zárva tartani, az élelmiszerkereskedések este 6—½8 óra között ismét nyitva tarthatnak. Azok az üzletek, amelyek vasárnap nyitva lehetnek, nem kötelesek bezárni. Az ipari üzemek egész napon át dolgozhatnak, kivéve délelőtt 10—12 óra között, amikor a munkának szünetelnie kell.

— **Eljegyzés.** Polacsek Elzát Novisad, eljegyezte Schlesinger Andor Osijek. (Minden külön értesités helyett.)

Permanens orvosi szolgálatot vezetnek be a noviszádi Munkásbiztositó rendelőiben

Az igazgatóság felülvizsgálja a betegek panaszait
Mindenki szabadon választhatja ki azt az orvost, akivel kezeltetni óhajtja magát

Az utóbbi időben sok panasz hangzott el a noviszádi munkásbiztositó pénztár tagjai részéről, hogy egyes orvosok nem a legudvariasabban bánnak el a betegekkel, akik nem mindig juthatnak be ahhoz az orvoshoz, akivel kezeltetni akarják magukat. Panaszok hangzottak el még amiatt is, hogy a rendelési óra az egyre növekvő taglétszám miatt kevésnek bizonyult és akadnak betegek, akiknek hosszu ideig kellett várakozniok arra, mig sorra kerültek.

Ezek a panaszok természetesen a munkásbiztositó igazgatóságához is eljutottak, amely megigérte, hogy felül fogja vizsgálni azokat és amennyiben megfelelnek a valóságnak, igyekezni fog, hogy orvosolja azokat.

A munkásbiztositó igazgatósága legutóbbi ülésén tényleg komoly vizsgálat tárgyává is tette ezeket a panaszokat és ugy határozott, hogy

egybehivja az orvosi értekezletet, amelyen le fogják tárgyalni a beérkezett panaszokat.

Az igazgatóság azt reméli, hogy az orvosi tanács megtartása után jogos panasz a jövőben nem fog előfordulhatni.

Az igazgatóság határozata értelmében a jövőben minden beteg teljesen szabadon választhatja meg kezelőorvosát. Hogy pedig a tulhalmozott munkán enyhitsenek elhatározták, hogy

már a legközelebbi időben életbeléptetik a permanens rendelést, naponta reggel 8 órától megszakitás nélkül esti 6 óráig.

Ilyenmódon teljesen meg fog szünni a munkásbiztositóban a tolongás és az egyes orvosok tulterhelése, ami ahhoz vezetett, hogy az utóbbi időben oly sok panasz hangzott el.

— **Csecsemőhullát találtak a temerini kapunál.** Tegnap délután 4 órakor egy feloszlásnak induló csecsemőhullát találtak a temerini kapunál. A főkapitányság részéről Rákics Radenkó főkapitányhelyettes szállt ki a helyszinre s elrendelte a csecsemő elszállitását a kórház hullakamrájába. A vizsgálat megindult.

— **A Belohorszki—Szedlacsek** zeneiskola megkezdte müködését. A beiratások szeptember 10-ig tartanak. Zongora és hegedütanfolyam kezdőknek és haladóknak, elsőrangu tanerők vezetése mellett.

Mész elsőrendü hófehér darabos legolcsóbban kapható nagyban és kicsinyben **Hrnjačević fatelepén** Novisad. Tel.: 165

— **Gyanus csavargó a Darányi-telepen.** A Darányi-Telepen az utóbbi napokban egy gyanus csavargó jár házról-házra és kér mindenütt kisebb nagyobb segélyeket. A jól megtermett, szélesválluember minden házba benyit, előadja, hogy „Magyarországra akarják internálni" és ilyenmódon igyekszik pénzt kicsalni a hiszékeny emberekből. A Darányi-telepiek közül ma többen megjelentek szerkesztőségünkben, azzal a kéréssel, hogy figyelmeztessünk mindenkit erre az emberre, aki veszedelmes munkakerülőnek látszik. Mivel az utóbbi időben a Darányi-telepen több kétes egyéniség is feltünt és a közbiztonság megrosszabbodott, nem ártana, ha a rendőrség alapos razziát tartana és megtisztitaná ezt a városrészt a kétes elemektől.

A Lazarević féle szij- és táskagyártó üzlet a Buza-tér 20. száma alól áthelyeztetett a **Pašić** **(Szücs) utca 30. száma alá, Novi Sadon.**

— **Mindenki ingyen tekintheti meg a repülőversenyt.** A repülőparancsnokság ezuton értesiti a város és környékének lakóságát, hogy a szeptember 6-i repülőversenyen mindenki belépőjegy nélkül mehet be a repülőtérre. Külön meghivóra nincs senkinek szüksége.

— **Eljegyzés.** Néhai csökmői Nagy Péter ezredes és özvegye, szül. Frankl Margit leányát, Margitkát Szegedről eljegyezte dr. Holzschuh Jakab bácska-palánkai nőorvos.

TÖLGYFAPARKETTA
mindenféle minőségben,
HORNYOLT TETŐCSERÉP,
valamint
Ia SZERÉMI TÜZIFA
állandóan legolcsóbban kapható a
DRVARSKO INDUSTRIJSKO D.
FAIPARI TÁRSASÁG
FATELEPÉN
Telefon: 208. **NOVISAD** Örmény-ut
a vasuti hidhoz vezető uton, az ujonnan épülő tőzsdepalota mögött.

Ingyen légsulyméró

Ha az a furcsa föltevés, melyet most egy amerikai tudós kifejt, való, akkor mindnyájunk rendelkezésére áll egy ingyen légsulyméró: a sürgönydrót.

Általában azt hiszik, hogy a sürgönydrótok zugását csak a szél okozza, mely beléjük kap és muzsikál rajtuk, mint valami hárfán.

De bárki észrevehette, hogy ez a zugás teljesen szélcsöndes napokon is hallható. Keletkezett egy elmélet, amely szerint a sürgönydrót aszerint bug mélyen vagy elésebben, amint meleg van, vagy hideg van. De ez az elmélet önmagától megdől, mert a hőmérsék emelkedésének és csökkenésének nincs annyi hatása, nem képes oly kiterjedést vagy összehuzódást okozni, hogy a sürgönydrót megzendüljön.

Egy amerikai tudós észleleteiről igy nyilatkozik a Daily Express-ben:

— A sürgönydrótok **hangja** egyenes összefüggésben van a légköri változásokkal. Ha ez a hang mély és bugó, az idő negyvennyolc órán belül megváltozik, ha pedig éles és sivitó, akkor pár órán belül is megváltozhatik. A rezgéseket a drótoknak a sürgönypóznák továbbitják, melyek a talajból kapják. Valószinünek tartom, hogy a földrétegek mozgását is ép igy jelzik, melyet — természetesen — pontosabban a szeizmográfon észlelünk.

Vajjon a fecskék, mielőtt afrikai utjukra indulnának, szintén azért gyülekeznek-e a sürgönydrótokon, hogy ingyenes meteorológiai jelentést kapjanak?

— **Hol beszélték meg a kasszafurók tervüket?** Tegnapi számunkban azt irtuk, hogy az Erdős cégnél elkövetett kasszafurás tettesei a Fejős-féle vendéglőben beszélték meg tervüket. Ma arról értesülünk, hogy ez az információ nem volt pontos. Fejős vendéglőjében az egyik kasszafuró csak egy fröccsöt ivott, a másik kettő ott sem volt.

— **Kerékpárlopások Verbászon.** Az elmult hét folyamán a verbászi pósta épülete előtt elloptak egy kerékpárt és tegnap szintén a pósta bejárata előtt cseréltek el egy uj kerékpárt egy régivel. A kerékpár tulajdonosa Schmiermund Jakab stari-verbászi kocsmáros uj gépét a pósta előtt hagyta, mialatt lement egy levelet feladni. Mire pár perc multva visszajött, uj gépének csak hült helyét találta, ellenben egy régi, rossz kerékpár állt a biciklije helyén. A rendőrség keresi a tolvajt.

— **Diákok részére** összecsukható vaságyak és afrikpárnák a legolcsóbb árban Hemler butorüzlet, Novisad.

— **Zongora és hegedü oktatást** vállal Ugray Lajos nyug. polg. isk. tanár, Zrinyi u. 27.

— **Dr. Schossberger Sándor** operatőr, nőgyógyász, rendelőjét és röntgenlaboratoriumát Jevrejska 13. I. alá helyezte.

— **„Minimax" képviselet Noviszádon.** A bácskai Tüzoltó Szövetség Szomborban mint az ismert világcég „Minimax" modern tüzoltó szerek gyára Vojvodina és Szerém megye főképviselője ez uton adja tudtul, hogy Noviszád és környéke részére helyi képviselettel Jekel és Hodi ártézi kutfurási céget Gajeva ulica 6a, a mai napon megbizta; a bácskai Tüzoltó Szövetség ennélfogva értesiti az érdekelteket, hogy Noviszádon és környékén nincsen más senkinek joga a „Minimax" gyár nevében dolgozni, kivével azon személyek, akik a bácskai Tüzoltó Szövetség által kiállitott igazolványokkal birnak, ennélfogva kérjük az érdekelteket, hogy megrendelés, ujratöltés és javitás alkalmával hozzájuk bizalommal forduljanak.

— **Ostromállapot Dobrudzsában.** Bukarestből jelentik: A Monitorul Oficial tegnapi száma minisztertanácsi határozatot tett közzé, amely a belügyminiszter jelentése alapján kimondotta az ostromállapotnak a bolgár határ egész hosszában való kiterjesztését Az áthágásért, amelyet a zóna átlépése által követnek el, az illetők kivétel nélkül a II. hadosztály hadbirósága elé állittatnak és a hadiállapot törvényei értelmében fognak elitéltetni.

— **Pillanatnyi elmezavarában egész vagyonát szétosztotta.** Ungvárról jelentik: Nem mindennapi esemény történt pénteken a közeli Novoszelice községben. Grünfeld Salamon kereskedő kiállott a kapujába és az arra haladó falusiakat lakásába invitálta. — Mennyi aranyat ástál ki az éjjel — kérdezte a bámuló emberektől, akik természetesen tiltakoztak a gyanusitás ellen. — Jól van jól, — mondotta később a kereskedő — tudom, hogy titokban akarod tartani... Itt van 5000 korona, de holnap hozd el az aranyakat... Ilyen módon hét embernek 5—5000 cseh koronát adott. A falusiak látták, hogy valami nincs rendben Grünfeldnél, elvették az ajándékozott összegeket és a markukba nevettek. Nem igy azonban Grünfeld, aki egy óra mulva magához tért s rájött arra, hogy vagyonát oktalanul elosztogatta. — Azután kirohant az uccára s az első embernek neki rontott: „add vissza a pénzemet" — kiáltott a meglepett emberre. — Ezuttal szerencséje volt, mert a megszólitott tényleg egyike volt „üzletfeleinek" s az erélyes hangtól megzavarodott ember zsebébe nyult és visszaadta a kapott 5000 koronát. A kereskedő azonban, aki valószinüleg pillanatnyi elmezavarában cselekedett, nem emlékezett vissza arra, hogy kinek adott még a nemlétező aranyra előleget s ezért kétségbeesésében a csendőrség segitségéhez folyamodott. A nyomozás megindult, azonban az nem sok reménnyel kecsegtet. A környéken az a hir járja, hogy a kereskedőt egyik konkurrense szuggerálta volna meg, igy akarván őt tönkretenni.

— **Ismét merényletet kiséreltek meg Németországban egy vonat ellen.** Berlinből jelentik: Ma éjszaka, kevéssel a berlini gyorsvonat beérkezése előtt, Majna-Frankfurt mellett egy kis állomáson a pályaőr éjszakai körutja alkalmából észrevette, hogy a sineket ismeretlen tettesek mintegy husz méter hosszuságban felfeszitették. A pályaőrnek még idejében sikerült megállitania a közeledő gyorsvonatot és igy elháritani a katasztrófát. A rendőrség szigoru vizsgálatot inditott a tettesek kézrekeritésére és egy vasuti hivatalnokot letartóztattak. Mivel Németországban az utóbbi időben a hasonló vasuti merényletek igen elszaporodtak, azt hiszik, hogy szervezett politikai támadásról van szó.

— **A Revü strandszépségversenyének kirakata.** Tegnap este nagy feltünést keltett a korzózók között a Revü strandszépségversenyének izlésesen berendezett kirakata, amelyet a Jakovljevics, Keszler és Holik cég engedett át a Revü részére. A kirakatban izléses elrendezésben a Revü szépségversenyének dijai voltak láthatók. Az első dij, a Jakovljevics-cég pompás estélyiruha anyaga, csodás szép ombret georgette, velour chiffe himzéssel. Az anyag mellett látható Patou párisi divattervező eredeti ruhatervezete, amelyet a Jeannine divatszalon fog elkészíteni. Az örökjáró óra, a Mockó cég legujabb szabásu cipője és a Papyrus női irószatkészlete egészitik ki az izlésesen berendezett kirakatot, melynek világitási anyagát a Relais cég adta és a Gelb villamosvállalat szerelte fel.

— **A spanyol trónörökös halálán van.** Madridból jelentik: A spanyol trónörökös állapota az elmult éjszaka folyamán aggasztóvá vált. A trónörökös orvosai ma reggelre már lemondtak minden reményről és az orvosi bulletin szerint a trónörököst csak nehezen lehet megmenteni az életnek.

— **Zsidóünnepekre.** Megérkeztek Borsalino stb. finom kemény- és puha-kalapok Fuchs divatárusnál (a Menrath palotával szemben).

ISKOLATÁSKÁK nagy választékban a legolcsóbbak **A. LAX** bőráruüzletében, Duna u. 20. kaphatók.

BUTOR RÉSZLETFIZETÉSRE
ATLAS D. D. BUTOR és FAÁRUGYÁRBAN Novisad, Sumadijska u. 10. (A Hal-téren tul.)

Iskolatáskák
DIETRICH F.-nél, Novisad
Engros **Kr. Petra 30.** **Detail**
valamint az összes bőráruk, utazókoffer és sportcikkek. Saját készitmények! A legjobb minőség! A legolcsóbb árak!

A mai nap sportja:

Délelőtt nyolc órakor

NAK—Juda Makkabi tréningmérkőzés a Karagyorgye-pályán

Délután fél 3 órakor

Lóverseny a szajlovói versenypályán

Délután fél öt órakor

Radnicski – ZsAK mérkőzés a Karagyorgye-pályán

Mégis 5-én kezdődik a szuboticai kerület I. osztályu bajnoksága

Megirta a Délbácska, hogy az 5-én tartandó Szubotica—Beográd mérkőzés miatt elhalasztották az I. osztály bajnokságának megkezdését. Miután azonban szombaton és vasárnap a Kinizsi játszik Beográdban, a BSK, illetve a Jugoszláviával a beográdi alszövetség a mérkőzés elhalasztását kérte.

A szuboticai alszövetség elfogadta a lemondást és elrendelte az 5-ére kisorsolt I. oszt. mérkőzések lejátszását. E szerint vasárnap a következő I. oszt. bajnoki mérkőzéseket tartják meg a szuboticai alszövetség területén:

VSC—Bácska. VSC kemény küzdelemmel esetleg eldöntetlent érhet el.

Sombori Amatőr—ZAK. Favorit a ZAK.

Suboticai Sport—KSC. Kula győzelme várható.

SMTC – Sand. Sand biztos favorit.

Sombori Sport—Senta. Döntetlen eredmény volna reális.

*

A NAK futballszakosztálya felkéri a következő játékosait, hogy ma délelőtt 8 órakor a Juda Makkabi és Radnicski I. B) csapatokkal való mérkőzés miatt a pályán megjelenjenek: Dussing, Mayer, Róka, Heterle, Heitzmann, Alekszi, Bertók, Paszt II., Lerch, Juhász, Horváth I. — Fél 9 órakor pedig: Aranyosi I., Markovics, Pelikán, Aranyosi II., Boros, Radoszavljevics II., Neuwirth, Istók, Mitrovics, Gabel, Greuling, Horváth II.

Az „Achilles" hirei. Választmányi ülés szeptember 7-én este 8 órakor. — A 12-iki versenyre és mulatságra jegyek elővételben Beck János könyvkereskedésében kaphatók (Futaki ut 94.) — A motorkerékpárosok felkéretnek, hogy a szept. 12 országuti versenyen minél nagyobb számban vegyenek részt tekintettel arra, hogy Beograd, Szubotica, Becskerek és Kikinda már beküldte nevezését.

Jovánovics II. Hódságon. Jovánovics II. az előtt a Sabaci „Macsva", mostan pedig Odzsaci Sport Klub kitünő csatára hazatért szabadságáról és vasárnaptól kezdve már részt vesz az OSC bajnoki mérkőzésein.

Az Odzsaci Sport Club vasárnapi mérkőzése. Vasárnap f. hó 5-én d. u. fél 5 órai kezdettel a Stanisicsi AC játszik bajnoki mérkőzést Odzsacin az OSC-vel. — OSC a következő csapattal áll ki SAK ellen: Bóner, Szutter, Lukács, Kiefer, Leszmeister, Babics, Teufel, Schneider, Trischler, Jovánovics, Horváth, 2—3 goalos OSC győzelem várható.

Angol-francia-japán hadsereg vonul fel a kinai vörösök ellen

A japán csapatok már kihajóztak a kinai partokon

Londonból jelentik: Az angol-francia és japán seregek egyesült csapatai már hajóra szállottak, hogy az egyre terjeszkedő kinai vörös hadsereg ellen közös támadást intézzenek. A Reuter-ügynökség jelentése szerint a japán csapatok egy részét a kinai partokon már kihajózták.

Borzalmas orkán pusztitott Bordeaux környékén

A francia Provence egész szőlőtermése tönkrement

Párisból jelentik: Délfranciaországban tegnap délután a spanyolországihoz hasonló óriási vihar pusztitott. A zivatar különösen Bordeaux környékén okozott nagy károkat, ahol fákat csavart ki tövestől és házak tetejét sodorta magával.

Az áldozatok száma nem nagy, az anyagi kár azonban óriási. A Provence egész szőlőtermése elpusztult, ami által a francia borkereskedelmet sulyos károsodás érte.

A DUNA VIZÁLLÁSA

Augusztus 29-én	„	—	—	526
Augusztus 30-án	„	—	—	514
Augusztus 31-én	„	—	—	504
Szeptember 1-én	reggel	—	—	491
Szeptember 2-án	„	—	—	476
Szeptember 3-án	„	—	—	459
Szeptember 4-án	„	—	—	440

Szeptember hó 5-én a párisi Paté-gyár monumentálmüve! — Operett filmujdonság
az APOLLÓ-ban
Az erdészleány
(Försterchristl) Georg Jarno világhirü operettje 6 felv. Főszerepben: Lya Mara, Harry Liedtke.

Szeptember 6—7-én **LE VERTIGE** Szeptember 6—7-én
A párisi Paté-gyár remekmüve, az orosz forradalom idejéből, 7 felvonásban. Minden nő ideálja lesz ezentul Jaques Catelaine, a francia férfiszépség.

SZINHÁZ

A noviszadi Nemzeti Szinház müsora. Hétfő: A hazug és cinkosa. Beográd egykor és most. (Ünnepi előadás a trónörökös születésnapjain, az árvizkárosultak javára. Kedd: Marica grófnő. Szerda: Őszi vihar. Csütörtök: A bajadér. Péntek: Marica grófnő. Szombat: Szenyer Polisinev (Bemutató). Vasárnap: Kostana (Szpászics Draga vendégfelléptével).

— **Vigjátékot adnak elő a NAK mükedvelői.** A NAK mükedvelő gárdája az idén ősszel vigjátékot fog bemutatni. A „Charley nagynénye" cimü pompás bohózat már szinre került a noviszádi Nemzeti Szinházban „Karlova tetka" cimen és hosszu ideig volt müsoron. A vigjátékot a város legjobb mükedvelői fogják előadni, a vezetőszerepeket Kaipl Teri és Paszt Ernő alakitják. A „Charley nagynénje" valószinüleg október közepe táján kerül szinre a Szloboda szálló nagytermében.

NÉZZE MEG A REVÜ **KIRAKATÁT** a Jakovljevics, Keszler és Holik cégnél

TŐZSDE

Szept. 4.	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.1275			177 —
Zürich				1933 —
Newyork	517 75			
London	2512. —			485 50
Páris	1525 75			296.50
Milano	19.15			373 —
Prága	15.34			—.—
Berlin	123 20			—.—
Budapest	72 25			—.—
Brüsszel	14 35			278.—
Bécs	73.15			—.—
Bukarest	3.60			—.—
Amsterdam	207.55			4012.—
Szófija	—.—			—.—
Krisztiania	—.—			—.—
Szaloniki	—.—			—.—
Stockholm	—.—			—.—

Chicagoi terménytőzsde

1926 szeptember 4. 20 óra

Buza		Tengeri	
Szeptember	130.5/8	Szeptember	75.3/4
December	134 5/8	December	83 1/2
Május	139.5/8	Május	90 5/8

Irányzat: buza, tengeri szilárd (AVALA)

Novisadi terménytőzsde

1926 szeptember 4. (Hivatalos jegyzések)

Buza, bácskai, szokvány, Noviszad vidéki d. k. 257.50 (6 vagon), bácskai, 75 kg.-os 2 százalék d. k. 252.50 (3 vagon), bánáti 75–76 kg.-os 2 százalék d. k. 255 (1 vagon), bácskai 77 kg 3 százalék tiszai hajó r. k. 262.50 (10 vagon). Zab bácskai d. k. 132.50 (1 vagon), Tengeri, bácskai d. k 154—160 (3 vagon), bánáti, hajón Sziszak 177.50 (7 vagon), szerémi d. k. 160 1 vagon. Liszt, 8. sz. takarmány-liszt X., XI. bácskai d. k. 130 (1 vagon). Bab, fehér 2—3 százalék Szávai hajón IX—15. r. k. 171 (20 vagon), fehér 3—4 százalék szávai hajón IX.—15-ig r. k. 171 (10 vagon). Irányzat: nyugodt.

Szerkesztésért és kiadásért felel:
TOMÁN SÁNDOR
Kiadó: „DÉLBÁCSKA" lapkiadóvállalat

Radio rekord

Audion lámpa darabja **50 dinár.** Kapható:

Vantsik Aladár

radio üzletében, **Veliki-Bečkerek,** Fő-utca.
912—1—2

APRÓ HIRDETÉSEK

ELADÁS

HASZNÁLT TÖLGYFA-BUTOROK, hálószoba, ebédlő, diván, székek, rézágy, egy puhafa garderobszekrény és egyéb butorok kaphatók Magyar u. 32. Varga asztalos.
770—10

Jókarban levő Erbáhr konzert ZONGORA bérbeadó Petra Zrinjskog 41.
865—1—3

FÉRFI Singer-varrógép és 1 motorbicikli olcsón eladó Bana Jelašića (Mikes Kelemen) u. 6.

LEVELEZÉS

ÁRVALEÁNY VAGYOK, huszonkét éves, keresztény, házias nevelésü, szerény igényü. Megpróbálom ezen az uton megtalálni élettársamat. Van felszerelt gazdaságom, szép házam, készpénzem is. Komoly nősülendő levelét, ha vagyontalan is, kérem „Őszinte" jeligére a kiadóhivatalba. 790—1—5

HŐLGYEIM! Harminckétéves, keresztény földbirtokos vagyok, özvegyember. Saját birtokomon gazdálkodom, nagy kerttel körülvett házamban lakom. Egyetlen hároméves bájos leánykámnak anyuskát, magamnak kedves élettársat keresek. Jövendőbelimnél kizárólag gyermekszerető voltát értékelem. Leveleket „Anyasziv" jeligére a kiadóhivatalba.
791—1—2

HÁZASULANDÓ? Gazdagon megnősülhet, gazdagon férjhezmehet. Kérje 233-as számu bizalmas felvilágositást gazdag házasságról DIJTALANUL küldi Davidovics Budapest, Erzsébet-körut 17.
793—1—5

ÁLLÁST KERES

BIZTOSITÁSI HIVATALNOK 10 évi gyakorlattal, bel- és külszolgálatban egyaránt jártas, nyelvismeretekkel, a szakmában megfelelő elhelyezkedést keres. Ajánlatok a kiadóba kéretnek. 815-1-2

KERESLET

EGY TANONC azonnal felvétetik teljes ellátással Treuer Ferenc fehér- és barnasütődéjében Novisad, Darányi-telep 118.
920—1—3

MEGVÉTELRE kerestetik Novi Sad vagy Zemun belterületén 1—2 HOLD TERÜLET lehető nagy ÉPÜLETEKKEL Ajánlatok „P. R." jelzéssel a kiadóba kéretnek.
922—1—3

AJÁNLKOZÁS

Intelligens komoly VARRÓNŐ, ki az összes divatos angol s francia munkákban jártas, szerény igényekkel házakhoz ajánlkozik. Vidékre is elmegy. Cim a kiadóhivatalban.
1 0

Önálló LEVELEZŐNŐ, aki beszéli a szerb, horvát, német, olasz nyelveket és ugyanezen nyelveken gyorsiró, sok évi gyakorlattal, alkalmazást keres nagyobb vállalatnál. Ajánlatokat: „Elsőrendü munkaerő" cimre a kiadóhivatalba kérek. 929-1

VEGYES

BEDNÁRZ kertészet (St. Kanjiža) ŐSZI ÁRJEGYZÉKE megjelent és kivánatra bérmentve küldi.
878—1—2

HIRDETÉSEK

3 hold szőllőföld

legszebb fekvésü helyen olcsón eladó. Érdeklődni lehet: Svetosavska ulica 27. szám alatt.
895—1—3

Eladó szőlő

A bukováci uton egy hold „Miskokos", Major közelében egy hold „Miseluk", mindkettő terméssel, vagy anélkül. Bővebbet:

Linzner Jakab, kereskedő

Petrovaradin (Major) iskolával szemben
890—1—2

Egy fiatal segéd,

aki a csemegeszakmában jártas és egy jobb házból való fiu tanoncnak felvétetik

Spiller Lenci csemegeüzletében (Vasember-palota)

Eladó

a Futaki-országut mentén több házhely, továbbá hálószoba butor és Singer-varrógép. Közelebbi felvilágositás nyerhető

Frank és Guttman-cég irodájában,
908 Duna u. 6. szám alatt. 1—2

Tanulóleányok

könnyü munkához felvétetnek a **Novisadi Müvirággyárban,** Ustavska ulica 19. Jelentkezni lehet reggel 8 és 9 óra között.

Novisadi kerületi munkásbiztositó hivatal

6213. sz.—1926.

Hirdetmény

Felhivjuk a munkaadók figyelmét, hogy a munkásbiztositói törvény 10. szakasza alapján minden olyan egyént, aki náluk alkalmazásban van, tekintet nélkül arra, vajjon állandóan vagy ideiglenesen van alkalmazásban, legkésőbb 8 napon belül a munkába való belépéstől számitva, beleértve a tényleges belépési napot, a munkásbiztositó hivatalnál előirásszerüen bejelenteni tartoznak. A bejelentésben az összes rovatok pontosan kitöltendők, a munkás nevének rovatában pedig a munkás apjának a nevét is bele kell venni.

Az a munkaadó, aki a meghatározott időn belül nem terjeszti be a bejelentést, vagy pedig a valóságnak meg nem felelően jelenti be, tartozik ennek a hivatalnak a következőket megfizetni, anélkül hogy azt az alkalmazottól levonná:

1. A munkába való belépéstől számitott összes járulékokat a tényleges bejelentés napjáig, vagy pedig ha a munkaviszony már korábban megszünt, arra az időre ameddig a munkaviszony tartott.

2. Pénzbeli segélyeket és az összes gyógyitási költségeket, amelyek a biztositott betegsége következtében előállottak, még pedig azon betegségek után, amely a bejelentés megtétele előtt állott elő, vagy pedig legkésőbb 8 nappal később a beérkezett, de elkésett bejelentés után, mert egy elkésett bejelentés miatt a gyógykezelés költségei, amelyeket a munkaadók kötelesek a hivatalnak megtéritenie, elérhetik a 20.000 sőt 30.000 dinárt is, miáltal egy kisebb munkaadó késedelmes bejelentés miatt saját hibájából teljesen tönkremehet. Ezenkivül a munkaadók késedelmes bejelentés miatt 100 dinártól 5000 dinárig terjedhető pénzbirsággal is sujthatók.

Hogy mindezt elkerüljék, ez a hivatal figyelmezteti az összes munkaadókat, hogy az alkalmazottaik be- és kijelentését idejekorán tegyék meg, mindenkor a munkába lépés napjától számitva legkésőbb 8 napon belül eszközöljék.

Novisad, 1926. augusztus 16.

Elnök: **Georgijević D.** s. k. Igazgató: **Brkić** s. k.

923—1—2

Villamos motorok,

dinamók javitását és tekercselését, világitás, csengő, telefon, moziberendezéseket, rádió és autóakkumulátorok javitását, töltését és minden e szakmához tartozó munkát a legpontosabban és legolcsóbb árban vállalunk.

Peikert és Neurohr

elektrotechnikai és mechanikai vállalkozók Novi Sad, Primorska (Vásár) u. 21. — Speciális szakmühely.
3762—1—0

Egy különbejáratu uccai szoba

és egy ezzel összefüggő uccai alkovszoba — külön-külön is — butorozva vagy anélkül, esetleg teljes ellátással azonnal kiadó. Bővebbet: Jovana Subotica-ul. 15.

A bank és gabonaszakban sok évi gyakorlattal rendelkező

mérlegképes könyvelő,

perfekt magyar, szerb és német levelező, felső keresk. isk. képzettséggel mielőbbi belépésre állását változtatná Novisadon. Szives ajánlatokat e lap kiadóhivatala továbbit.
786—1—6

Állandóan raktáron a legjobb minőségü

falusi liszt,

korpa, kukorica, kukoricadara, árpa, árpadara, zab, burgonya, dijmentesen házhoz szállitva.

Gausz János

Novi Sad, Futoski put 66. — Telefon 534.

Rentabilis kereskedelmi vállalathoz Suboticán

tőkével rendelkező társ kerestetik

Csakis olyanok küldjék be ajánlataikat, akik a vállalat vezetésében is részt tudnak venni. Szakértelem nem szükséges. — Ajánlatok:

„Társ"

jeligére Subotica, Postafiók: 107. küldendők.
911—1—2

Ház eladó

Svetosavska ulica 27. Érdeklődni lehet ugyanott.
894—1—3

TANKÖNYVEK

füzetek, iskolatáskák, iró- és rajzszerek, tollfáskák jutányos árban kaphatók. Az iskolaév kezdetén felhivom az illetékes körök figyelmét a kiadásomban megjelenő Léh Jakab:

JUBILATE DEO

cimü ima- és énekeskönyvre

Teljes tisztelettel

ÁBRAHÁM JÁNOS

könyv-, papir- és irószerkereskedő,
Novi Sad, Kralja Petra ul. 30.

Magyar, német és szerb gyors- és gépirónő

azonnali belépésre kerestetik. Irásbeli ajánlatokat „Fizetés 2000.— Dinar" jelige alatt **Schmolka** hirdetőiroda Novisad, Futoski put 2. továbbit.

Szilvát

lekvárnak, pálinkának, kosárban és ömlesztve, valamint

más gyümölcsöt

legolcsóbban szállit

Filip Beljan

Novisad, Temerinska 31.
905—1—3

Vállalok: könyvlefektetést, mérlegkészitést, elhanyagolt könyvek rendbehozását, a **könyvvitel** gyakorlati **tanitását,** peres ügyekben könyvszakértői munkákat, órakönyveiést.

Borbély L. *magán és birósági könyvszakértő.* Póstafiók 75.
1—0

VILÁGSZABADALOM!

"ZEPHIR"

fatüzelésü, légfütéses **folytonégő kályha**

Tartóssága örökös! - Több éves garantia

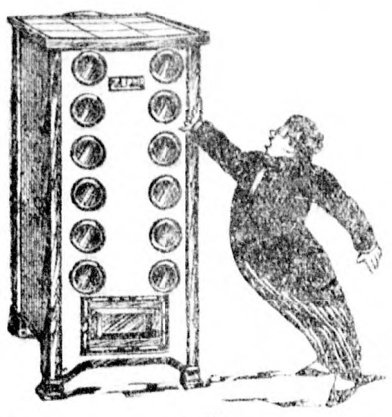

FATÜZELÉS LEGKELLEMESEBB, „ZEPHIR"-rel legolcsóbb!

10 kiló fával **FÜT** **EGY SZOBÁT** 24 órán át

Leggazdaságosabb, leghigienikusabb

GYÁRTJA:

BARZEL

VASKERESKEDELMI R. T.
„ZEPHIR" KÁLYHA OSZTÁLYA
SUBOTICA.

Kérjen árjegyzéket!

Lerakatok az ország minden nagyobb városában.

Egy lakatost

és egy kovács-segédet

felveszünk.

Braća Kramer

914 Mali Liman. 1—1

MECHANIKAI KENDERZSÁKOT

ajánl a

Fonó- és Kötélverőgyár r. t. Odžaci

3077—1—0

Családi házat

keresek megvételre 50.000 dinár értékben. Szives megkereséseket a kiadóba.
910—1—2

Tanoncokat

fizetéssel felvesz

Gelb, elektromos vállalat

888 Kralja Petra ulica 6. 1—4

2 szoba konyha

speiz a város központjában 1200.— D. ügynöknél, Jevrejska ul. 4.

Egy 3 ablakos emeleti uccai elegánsan butorozott

különbejáratu szoba

1 esetleg 2 személy részére azonnal kiadó.

Miletić (Kenyér) ucca 5.

Munkáslány

felvétetik **Földváryné** fehérnemü vasalóintézetbe, Kralja Petra ul. 6.

Kerestetik ügyes

kirakatrendező

a rövidáru szakmából. Ajánlatokat

Schmolka hirdetőirodája

Novisad, Futoski put 2. továbbit.

Eladó ház,

amely áll 3 szobából, 2 konyhából, pincéből, 2 udvar és kertből. Cim:

Tóth Kálmán ucca 11. sz.
804—1—2

IRODA

a város központjában telefonnal, modern berendezéssel azonnal olcsón kiadó. Ugyanott **42 fiókos füszerállvány, 500 kilós Schomber-mérleg,** egy nagy **fehér asztal** olcsón eladó. Cim:

Kardos hirdetőirodában, Novisad

Vilsonov trg 7. — Telefon 3-70.
926—1—3

Masszirozást

elvállalok bármilyen időben orvosi előirás szerint. Cim a kiadóban.
889—1—3

ZONGORÁK és PIANINOK

elsőrangu gyártmány nagy választékban

TRUPPEL BÉLA

hangszerkészitőnél Novi Sad,

Dunavska ulica 17. és Željeznička ulica 31.

Nagy raktár mindenfele hangszerekben, gramofonok s gramofon-lemezekben, ugyszintén bel- és külföldi quinttiszta hurokban. Eladás nagyban és kicsinyben. - Javitásokat és hangolásokat elvállal

Lawn tennis rakett eladás és rakettjavitás

Nyomatott Farkas és Durbeck könyvnyomdájában Novisad, Željeznička (Petőfi) ul. 30. Telefon: 488.